NÚMERO 1 Novembre · Desembre 2019 3€

SOM CANALLA

La publicació dels nens i les nenes de les Garrigues

El primer dia a l'escola

IL·LUSTRACIÓ: Lara Costafreda

Sumari

Pàgina 9

Els pitjors aiguats dels darrers 145 anys

Pàgina 15

Una volta per la fortalesa dels Vilars d'Arbeca

Pàgina 19

Entrevista amb la pediatra Mireia Biosca

Pàgines 20–21

Com prevenir l'addicció als videojocs virtuals?

Editorial

El costum d'obrir un diari

Amb una canalla com la d'ara, tant avesada a les pantalles, engegar una publicació infantil en format paper pot ser considerat per alguns un pas enrere. Val a dir, estimats lectors, que com a l'arxiconegut conte del Pere i el llop, la mort del periodisme en paper ha estat tants cops anunciada que, si algun dia succeeix, ja no s'ho creurà ningú. Encara més, ens agradaria que el SomCanalla, a banda de per escriure, entendre i explicar l'entorn, també serveixi als nens per ratllar, pintar i, si volen, convertir-lo en un prototip d'avioneta. El més important és que adquireixin el costum d'obrir un diari. En unes edats en què, ja sigui per curiositat o repetició, els nens interioritzen hàbits que al cap d'uns anys conformen part de la seva rutina, la presència del periodisme com un element proper i habitual és primordial per aconseguir una societat més formada en la informació, avesada a destriar el gra de la palla. I si alhora despertem la vocació d'un futur periodista, l'aposta haurà estat rodona!

Equip SomCanalla

Consell de redacció:
Miquel Andreu
Francesc Florensa
Abel Pujol

Coordinació:
Francesc Florensa

Redacció:
Abel Pujol
Miquel Andreu

Disseny gràfic:
Josep Patau
Natàlia Badia
Adrià Martí

Fotografia:
Xavi Minguella

Correcció:
Mar Esteller

Administració:
Àngela Giné

Departament comercial:
Francesc Florensa

President:
Emili Farré

Col·laboradors:
Ignasi Revés
Jordi Calvís
Lara Costafreda
Maria Badia

Imprimeix:
INDUGRAF OFFSET SA

Dipòsit legal
L 1231-2019

Edita:
Associació Cultural Garriguenca de Comunicacions
C/ Nou, 2, 2a · 25400
LES BORGES BLANQUES
(Garrigues)

Telèfon: 973142420

somcanalla@somgarrigues.cat
www.somgarrigues.cat

SomCanalla és un mitjà independent i plural. La seua opinió s'expressa mitjançant l'editorial.

Reconeixements rebuts per les nostres publicacions:

Premi Ateneus 2008 al millor mitjà de comunicació editat per una associació cultural.

Premi Tasis-Torrent 2008 a la millor iniciativa periodística i empresarial.

Premi Tasis-Torrent 2011 a la millor iniciativa periodística i empresarial.

Premi Pica d'Estats 2012 al millor treball publicat o emès als mitjans de comunicació local.

Premi a la Millor Publicació de Premsa Comarcal 2014, adjudicat per APPEC, ACPC i AMIC.

Premi a la Millor Publicació Digital 2017, adjudicat per APPEC, ACPC i AMIC.

Amb el suport de:

Diputació de Lleida

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Consell Comarcal de Les Garrigues

Obra Social "la Caixa"

Amb la col·laboració de les escoles:

Mare de Déu de Montserrat de l'Albagés
Els Aubis de l'Albi
Albirka d'Arbeca
Els Set Focs de Bellaguarda
Joan XXXIII de les Borges Blanques.
Mare de Déu de Montserrat de les Borges B.
Vall Major de Bovera
Timorell de Castelldans
El Cérvol de Cervià de les Garrigues
Porcel de Cervera de l'Espluga Calba
Escola de la Granadella
L'Espígol de Juncosa de les Garrigues
Manuel Ortiz i Castelló de Juneda
Arc d'Adà de Llardecans
Otogesa de Maials
Abat Ruera de Puiggròs
Escola del Soleràs
La Bassa de Torregrossa
Sant Bonifaci de Vinaixa

Neix un nou mitjà comarcal, un periòdic bimestral per a nens i nenes de 3 a 12 anys.

SomCanalla

La publicació dels nens i les nenes de les Garrigues

L'Associació Cultural Garriguenca de Comunicacions es llança a una nova aventura: SomCanalla, un mitjà gratuït, en paper, adreçat a tots els escolars de la comarca, que sortirà cada dos mesos. Per què? Doncs per cohesionar encara més la població del nostre entorn, per facilitar el coneixement mutu entre pobles i entre escoles, per introduir l'hàbit de la lectura de mitjans de comunicació entre els infants i familiaritzar-los amb la premsa en paper, per fer-los participar en l'elaboració d'un periòdic i, en definitiva, per explicar les Garrigues amb ulls dels més petits, sovint deixats de banda a l'hora d'explicar què passa al món i escoltar què els passa.

SomCanalla arribarà a les 24 escoles del nostre àmbit informatiu, 19 de les quals pertanyen a Zones Escolars Rurals (ZER). Això representa un total d'uns 2.100 alumnes d'entre 3 i 12 anys.

SomCanalla és un periòdic de 48 pàgines a tot color que tindrà un espai per a cada centre escolar, on aquest podrà explicar les seues activitats destacades, les seues inquietuds o els seus projectes. A més, hi haurà un apartat d'actualitat comarcal adaptada per a infants, així com entrevistes, opinió dels mateixos alumnes, contes, vinyetes còmiques, passatemps i altres seccions. Estem molt satisfets, també, de comptar amb la col·laboració d'il·lustradors i il·lustradores garriguencs a l'hora de dissenyar la portada de cada edició. La primera, per exemple, és obra de l'artista Lara Costafreda, de Llardecans.

Amb aquest nou projecte, que també es podrà adquirir als punts de venda habituals, l'Associació Cultural Garriguenca de Comunicacions compta ja amb cinc plataformes informatives: el periòdic quinzenal SomGarrigues, pal de paller de la casa, el mensual SomEsports i els webs somgarrigues.cat i somesports.net. Cinc plataformes que, amb la incorporació recent de Torregrossa, contribueixen a fer del nostre territori un territori més vertebrat i més cohesionat, que és la nostra raó de ser.

c/ Nou, 2, 2a planta · 25400 Les Borges Blanques | Tel. 973 14 24 20
www.somgarrigues.cat · **www.somesports.net** · *somcanalla@somgarrigues.cat*
facebook.com/somgarrigues *@somgarrigues*

Vacances de tardor

Ignasi Revés
Sarroca

Ja he tornat a l'escola. Quin rotllo! Jo estava molt bé a la piscina, menjant un gelat, voltant pel poble, jugant al carrer fins a les dotze de la nit, aixecant-me a l'hora que volia. I ara és molt avorrit i pesat.

Per sort, tinc divendres a la tarda, dissabte i diumenge. Em diuen de tornar a casa a la una, i torno a un quart de dues. Em diuen que torni a les set, i arribo a dos quarts de vuit.

Sempre trobo una excusa per fer tard: encara s'hi veu; era a l'altra punta del poble quan han tocat les campanes; tothom marxa a la mateixa hora; he anat a acompanyar a casa totes les meves amigues; m'ho estava passant tan bé que no me n'he recordat, de l'hora que havies dit...

Potser els grans no ho saben, però jo, a la tardor, encara faig vacances.

Il·lustració: Freepik

Els Bombers

El passat 26 de juny es va declarar un gran incendi a la comarca veïna de la Ribera d'Ebre, i al cap de poques hores, el foc va avançar fins a les portes de Maials, Bovera, Llardecans i la Granadella. Ràpidament, molts bombers van pujar als camions i es van dirigir a la zona per apagar el foc. Al cap d'una setmana, el van poder extingir. En aquesta edició repassem quins estris fan servir els bombers en les feines diàries o en incendis tan grans com el d'aquest estiu.

CASC

El casc està fet amb materials plàstics molt durs perquè siguin resistents als cops i suportin la forta calor.

VESTIT IGNÍFUG

Per fabricar la roba dels bombers s'utilitzen teixits com el Nomex o el Karvin, que aguanten millor el foc.

DESTRAL

Els bombers usen destrals per obrir-se pas a través de portes i finestres en els focs a les cases i també en les feines de prevenció, quan netegen els boscos perquè si hi ha un incendi es pugui conduir el foc.

EXTINTOR

N'hi ha de moltes classes, de grans, que fan anar els bombers i petits, com els que hi ha penjats als edificis. Poden ruixar aigua, espuma, diòxid de carboni, etc.

BOTES TÈRMIQUES

Les botes que porten els bombers acostumen a ser de cuir amb uns reforços metàl·lics a la planta del peu i sobre els dits dels peus.

TIRES FLUORESCENTS

Són molt útils en situacions d'emergència. Serveixen per localitzar ràpidament els bombers tant de dia com de nit, i enmig del fum, perquè sempre reflecteixen més llum de la que absorbeixen.

Il·lustració: freepng

Passatemps pels més petits

Endevina endevinalla

Mig groga i mig negra, vaig de flor en flor, i si molt em molestes et clavo el meu fibló!

No té cames i camina, carregat de dia i nit, no és cap bou i porta banyes, ni és ovella ni cabrit!

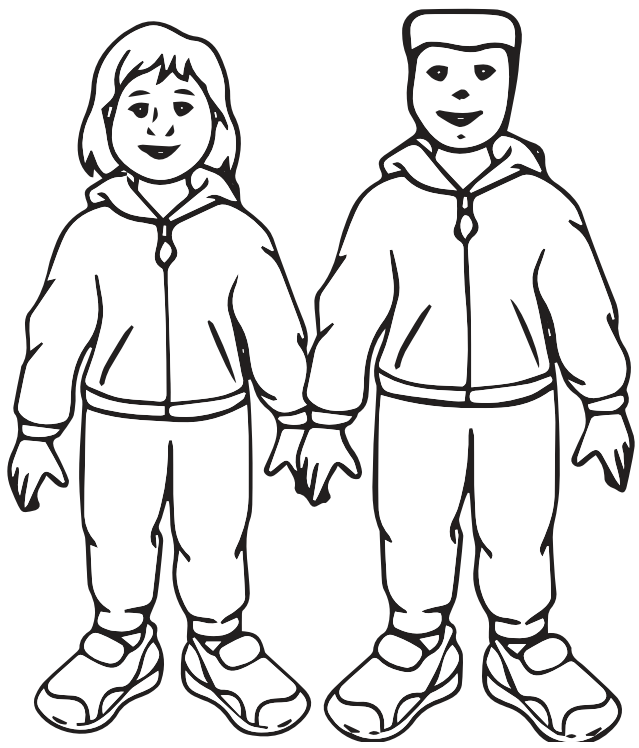
M'arrossego com un cuc fins que em fico dins un sac; quan el sac em ve petit, cap enlaire i s'ha acabat!

Busca les 7 diferències

Il·lustració original: Freepik

Pinta el xandall de l'escola de Llardecans

Fes un dibuix ben bonic sobre la tardor

LES GARRIGUES
RECICLEM JUNTS

SI SAPS ELS COLORS, SAPS RECICLAR!

A les Garrigues, el darrer any tan sols vam reciclar un 38% dels nostres residus. En canvi, vam deixar de reciclar un total de 4.730 tones de brossa que va acabar als dos abocadors comarcals, el de les Borges Blanques i el de la Granadella. O el que és el mateix, 1.000 camions de la brossa totalment plens van acabar enterrant els residus a la nostra comarca.

Que això canviï també depèn de tu. Ajuda'ns a reciclar!

Quins residus he de llençar a cada contenidor?

Pot consultar els residus que has de llençar a cada contenidor a la web **residuonvas.cat**, aquí trobaràs informació dividida en tipus del contenidor, residus o escenari on es genera el residu (cuina, menjador, lavabo...).

DE MANERA RESUMIDA PODEM DIR:

AL GROC

Ampolles i garrafes de plàstic, llaunes, brics, aerosols, taps, iogurts de plàstic, bosses de plàstic, capses de plàstic, xarxes de fruita, safates de porexpan, envasos de dentífrics, embolcalls de film i plata, capses de puros, capses de fusta, envasos de desodorant tipus roll-on, etc.

No es poden abocar la resta de residus que no són envasos encara que siguin de materials reciclables com les galledes de plàstic, les canonades i mànegues de plàstic, etc., en aquests casos s'han de portar a la deixalleria o punt verd.

AL VERD

Pots de vidre, ampolles de vidre i iogurts de vidre.

No es poden abocar els residus de vidre que no són envasos com una copa, un got o una finestra, en aquests casos s'han de portar a la deixalleria o punt verd perquè es pugui reciclar el material.

AL BLAU

Diaris, etiquetes de paper, capses de cartró, bosses de paper o cartró, sobres, revistes i fulls de paper.

AL MARRÓ

Restes de menjar, marro de cafè, pinyols, gespa, bosses d'infusions, flors, llumins de fusta, taps de suro, filtres de cafè, closques, excrements d'animals, pals petits de fusta, etc.

Consell Comarcal de
les Garrigues

Escoltar

és la base per entendre què necessites

UNIVERSO MUJER BALONCESTO

CaixaBank

Escoltar Parlar Fer

Estar a prop de les persones ens fa diferents

Escoltar, parlar i fer. Tres paraules que defineixen el nostre compromís amb tu. **Escoltar és el primer pas per conèixer-te. Parlar** on vulguis i quan vulguis, **per cercar junts les millors solucions. I sobretot fer, que ens porta a continuar innovant** i a contribuir a una millora responsable i sostenible de la societat.

Més informació, a www.CaixaBank.cat/EscoltarParlarFer

Els pitjors aiguats dels últims 145 anys

Els pobles del nord-oest de la comarca van quedar negats i els danys són abundants

Així va quedar un carrer de l'Albi. FOTO: Xavi Minguella

Cinc persones desaparegudes

A les Garrigues no es van haver de lamentar danys personals, però a la comarca veïna de la Conca de Barberà, a banda de molts danys materials, sí que es van produir diverses morts. Hi va haver fins a 5 persones desaparegudes, una mare i el seu fill que eren dins d'un bungalou arrossegat pel riu Francolí a Vilaverd, dues persones que eren dins d'un cotxe que també es va endur el riu a l'Espluga de Francolí, un veí d'aquest mateix municipi i un veí de Prades, i un camioner belga. Al tancament d'aquest diari, s'havien trobat els cossos de dues d'aquestes persones i els bombers seguien buscant les altres.

La nit del dimarts 22 al dimecres 23 d'octubre va començar a ploure a bots i barrals a tota la comarca. Ben aviat, els veïns van veure que no eren unes pluges normals i que podrien fer molt mal. Al matí, amb el primer raig de sol, van confirmar-ho. Les dades que van recollir els pluviòmetres en un sol dia no s'havien vist des de l'any 1874, fa 145 anys!

Gràcies a l'esforç dels veïns, que des del primer moment van sortir a netejar el fang i ajudar els qui havien rebut més, a poc a poc els pobles es van anar recuperant

A Vinaixa es van recollir 271 litres per metre quadrat, a la Pobla de Cérvoles 256, al Vilosell 250, a l'Espluga 218, a Cervià 191, a les Borges 164, a Arbeca 143, etc.

Com a resultat, moltes cases, comerços i indústries van quedar inundats. Es van haver de tallar diverses carreteres, la de les Borges cap a Cervià es va enfonsar en un tram, també es va parar el servei de tren perquè en alguns trams la via va quedar malmesa, es va haver de suspendre el transport escolar i en algunes escoles, com a Vinaixa, no van poder obrir perquè estaven inundades.

Gràcies a l'esforç dels veïns, que des del primer moment van sortir a netejar el fang i ajudar els qui havien rebut més, a poc a poc els pobles van es van anar recuperant, tot i que els danys són abundants i es necessitarà temps per tornar a la normalitat. Des de les administracions ja s'han aprovat diverses ajudes per arreglar els desperfectes i ajudar a les persones que hagin perdut més per culpa de la llevantada.

Tarrés inaugura un espai per recordar l'ofici de ferrer

El 20 de setembre es va inaugurar a Tarrés La Ferreria, un museu on es pot veure les eines que feien anar abans els ferrers, com una antiga manxa que ha estat restaurada.

Reconstrueixen l'arc d'Adà de Llardecans

Després que un vehicle derruís l'arc d'Adà a finals de març, ara ja torna a estar dret. El 2 d'octubre es va retirar l'estructura de fusta.

Retiren la fusta que es va cremar a l'incendi

El 2 de setembre es va començar a retirar la fusta cremada al gran incendi que al juny va afectar Bovera, Maials, Llardecans i la Granadella.

Vaga i protestes per la sentència del judici del procés

Des que es va saber la sentència, les manifestacions han estat constants

Foto: Celina Farran

El 14 d'octubre , el Tribunal Suprem va donar a conèixer la sentència del judici a les nou persones, la majoria polítics, que havien participat durant l'octubre del 2017 en l'organització del referèndum i la declaració d'independència. Els jutges del Tribunal Suprem, què és el lloc on se celebren els judicis més importants d'Espanya, van decidir condemnar a diverses penes de presó, de 9 a 13 anys, els acusats. Els jutges van considerar que els polítics havien enganyat el poble, s'havien saltat les lleis i, finalment, que en algunes de les manifestacions organitzades pels acusats hi havia hagut violència per part dels assistents. Per tot això, van considerar que s'havia comès un delicte de sedició. Quan es va saber la sentència, moltes persones van sortir al carrer per protestar, ja que no hi estaven d'acord. El mateix dilluns, una organització que es fa dir Tsunami Democràtic va convocar tothom qui ho volgués a l'aeroport del Prat, a Barcelona, amb l'objectiu de bloquejar l'aeroport, i ho van aconseguir. Els dies següents es van organitzar altres protestes com les marxes de la Llibertat, on milers de persones van sortir el dimecres 16 caminant des de diverses ciutats de Catalunya per arribar el divendres 18 a Barcelona, on estava organitzada una gran manifestació. També divendres, es va convocar una vaga general, que va tenir un gran seguiment en el comerç, les escoles i la indústria. En altres protestes, sobretot les que es feien durant la nit, hi va haver actes vandàlics, com la crema de contenidors i enfrontaments entre grups de manifestants i la policia. També es van tallar carreteres, com l'N-240 a l'altura de les Borges, o la C-12 a Alfés.

Comença una nova campanya de l'oliva

Els pagesos de la comarca comencen a recollir el fruit de l'esforç de tot l'any

Foto: Arxiu

De ben segur que ja heu vist pels carrers del vostre poble algun tractor amunt i avall amb el vibrador enganxat o la carreta carregada de sacs i borrasses. És temps de collir olives! Des de principis d'octubre fins a mitjans de febrer, els pagesos de la comarca s'afanyen a recollir els fruits de tot un any de feina per tal de produir un oli verge extra de la màxima qualitat.

L'oli de les Garrigues és considerat un dels més bons del món i en els darrers anys ha guanyat premis en concursos de diferents països com França, el Japó, els Estats Units o la Xina!

Les últimes pluges haurien d'ajudar als arbres de secà a millorar la collita, tot i que també es poden veure afectats per malalties com la sabonosa, que són uns fongs que fan que les olives es podreixin. Aquest problema ja el van patir algunes zones de la comarca durant l'any passat.

El govern dels Estats Units ha aplicat un aranzel del 25% a l'oli d'oliva espanyol

El 18 d'octubre, els Estats Units van començar a aplicar un impost del 25% a l'oli d'oliva espanyol. La raó es troba en que fa 15 anys el govern americà va denunciar a la Unió Europea per haver donat ajudes il·legals a Airbus, un fabricant d'avions, i això els hi va fer perdre 6.900 milions d'euros. Ara, l'Organització Mundial del Comerç (OMC), que és qui fa d'àrbitre en aquestes situacions, va donar la raó als EE.UU i aquests van decidir aplicar l'aranzel a les exportacions d'oli, entre altres productes, com a compensació.

Èxit de públic a la VII edició de la Fira de Mascotes de les Borges

El diumenge 13 d'octubre, la plaça Europa de les Borges Blanques es va omplir d'amants del gossos que van assistir a la setena Fira de Mascotes. Durant el matí, es va organitzar una activitat amb gossos de teràpia, dirigida a la gent gran, i una demostració de dog dancing, disc dog i educació canina. També es va celebrar un canicròs, on els gossos havien de superar un circuit, o un concurs de bellesa canina. Al final, es van entregar els premis als gossos guanyadors.

Impulsen una batucada a les Garrigues Altes

Durant els propers mesos, es farà un taller de batucada per a nens i joves en tres pobles de les Garrigues Altes (Bovera, Juncosa i la Granadella) i valorar si és possible crear un grup de batucada permanent a la zona sud de la comarca. La primera sessió, a Bovera, es va celebrar el passat 23 d'octubre. Entre els participants en els tres tallers se sortejarà un instrument.

Endodòncia · ATM · Implants i cirurgia· Odontopediatria · Estètica dental i facial
Periodòncia · Odontologia preventiva · Odontologia conservadora

QDENTS
ESTUDI DENTAL

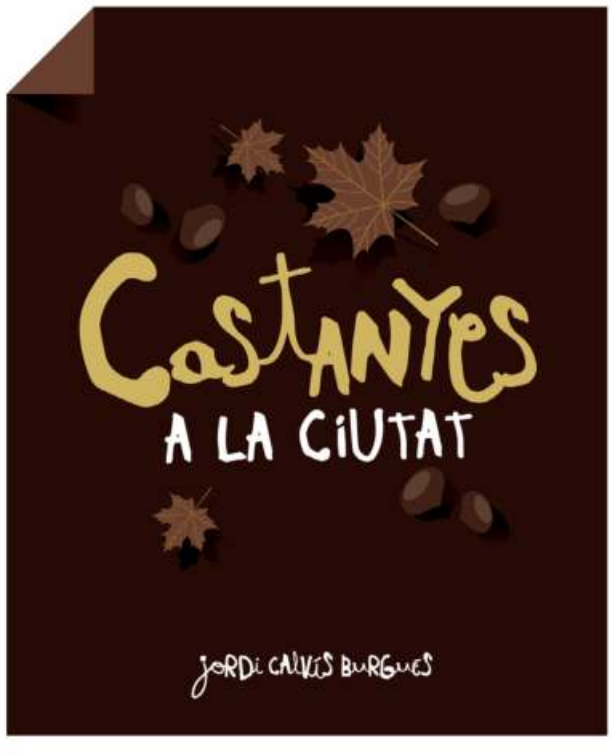
Raval de Lleida, 14 25400 · Les Borges Blanques · t. 973 14 20 23 · www.qdents.cat · qdentsestudidental@gmail.com

Maite Navés Baget
Ortodontista

“ Una mala posició de les dents, a banda del tema estètic, també pot comportar problemes a l’hora de parlar, mastegar i provocar danys a l’articulació. Per això és important corregir aquests mals posicionaments mitjançant l’ortodòncia. A Qdents disposem de l’ortodòncia convencional amb bràquets metàl·lics i també estètics. Ara posem al teu abast l’ortodòncia invisible, en què mitjançant fèrules totalment transparents aconseguim corregir les teves dents.

CASTANYES
A LA CIUTAT
JORDI CALVIS BURGUES

QUAN VE EL TEMPS DE COLLIR CASTANYES
LA CASTANYERA VEN CASTANYES DE LA MUNTANYA
A LA PLAÇA DE LA CIUTAT.

ARA LA CASTANYERA VA AMB EL SEU TORRADOR, PERÒ FA MOLTS ANYS ES FEIA UNA FOGUERA, I UN COP HI HAVIA BRASES S'HI COL·LOCAVA UN CILINDRE METÀL·LIC AMB FORATS I S'HI ROSTIEN LES CASTANYES.
T'AGRADEN LES CASTANYES, MARRAMEU?

ARRIBEN A LA PARADETA MOLTS NENS I JOVES AMB MÀSCARES I CAPUTXES. DIU LA TRADICIÓ QUE ES CAMUFLEN PER DESPISTAR A LES ÀNIMES PERDUDES.
QUI EN VOL, ARA QUE FUMEN?
TÉ FILL, QUE FAS EL HALLOWEEN?

PENSA EN UNA CIUTAT PLENA DE CASTANYERES I CANALLA CELEBRANT LA FESTA AL CARRER.

MARXA IMAGINANT-SE LA CIUTAT IL·LUMINADA AMB LES FOGUERES I PENSA QUE SERIA MOLT BONIC QUE LA TARDOR FOS MÉS LLARGA.
DEMÀ TORNARÀ A LA PLAÇA.

Passatemps pels més grandets

Embarbussaments

Una gallina xica, tica, mica, camacurta i ballarica, va tenir sis fills xics, tics, mics, camacurts i ballarics. Si la gallina no hagués estat xica, tica, mica camacurta i ballarica, els seus fills no haurien estat xics, tics, mics, camacurts i ballarics.

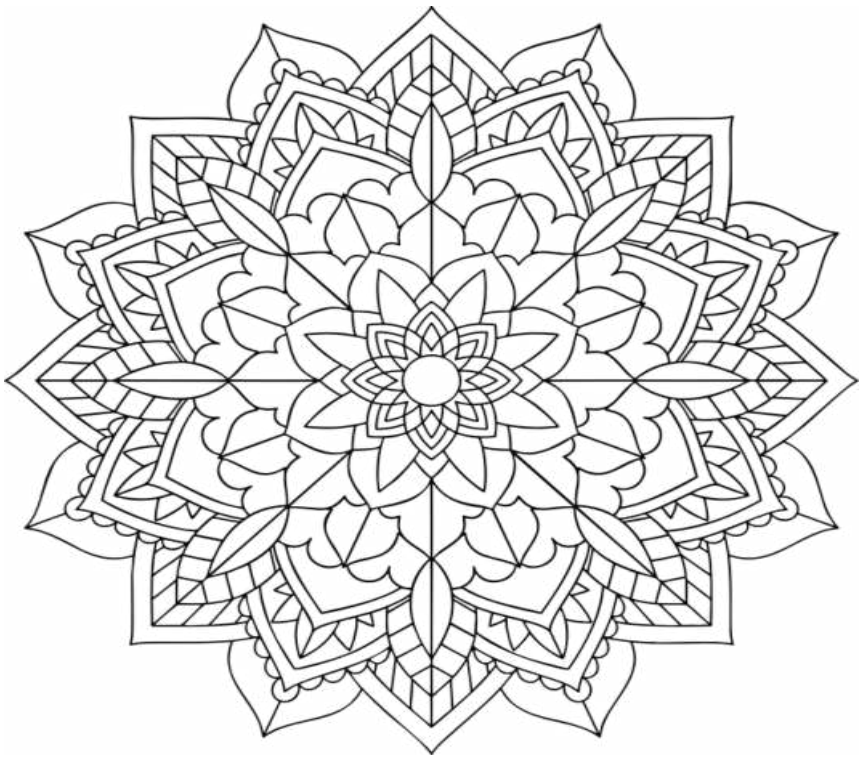
Setze jutges d'un jutjat mengen fetge d'un pen-jat. Si el jutjat es des-pengés, es menjaria els setze fetges dels setze jutges que l'han jutjat.

Busca les 7 diferències entre aquestes dues fotos

Acoloreix aquest mandala, relaaaxa't

Sudoku

	8					2		
				8	4		9	
		6	3	2			1	
	9	7					8	
8			9		3			2
	1					9	5	
	7			4	5	8		
	3		7	1				
		8					4	

La fortalesa ibera dels Vilars

Els habitants d'Arbeca sempre van saber que a la zona dels Vilars hi havia petjades dels seus avantpassats llunyans. L'any 1975, els arqueòlegs van confirmar que hi havia una fortalesa ibera i el 1985 van iniciar-se els primers treballs per saber com vivien aquells històrics arbequins.

Els ibers eren tribus locals que sovint havien de fer front al perill d'una invasió. Per això, la fortalesa dels Vilars va anar modernitzant-se diverses vegades fins a convertir-se en un nucli inexpugnable.

Fa pocs mesos, un equip d'arqueòlegs de la Universitat de Lleida (UdL) va fer una excavació a la part interior del fossat on van trobar una forca de fusta única al món ibèric. Això fa pensar que encara queden molts misteris per resoldre a la històrica fortalesa arbequina.

La fortalesa va ser habitada durant 400 anys per la mateixa tribu, sense que cap altra cultura hi influís directament.

La seua situació en un lloc pla i les espectaculars defenses fan que sigui, fins avui, única en tota la península Ibèrica.

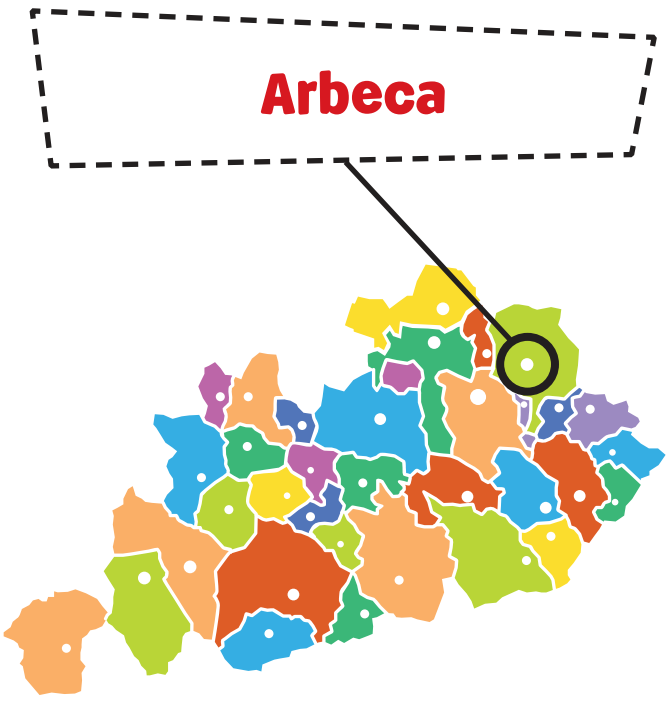
La Dolors Balagué és la guia turística de la fortalesa dels Vilars d'Arbeca.

Els seus habitants van estimar i cuidar la terra que els donava aliment a ells i als seus animals, ja que eren pastors i pagesos.

L'associació Amics de Vilars d'Arbeca es va crear el 2005, té 130 membres que organitzen diverses activitats per posar en valor el patrimoni.

Imatge de les restes de la fortalesa ibera arbequina FOTO: Arxiu

Opinió

Ot Seseña Solé
Joan XXIII de les Borges, 6è

El canvi climàtic ens afecta a tots

L'escalfament global del planeta és la nostra major amenaça, i la meva preocupació i interès sobre el tema m'ha portat, des dels cinc anys, a informar-me'n moltíssim.

El canvi climàtic és provocat per l'augment de les temperatures a causa de les emissions de gasos, de l'efecte hivernacle... i algunes de les conseqüències d'això són: la pujada del nivell del mar, el desglaç dels pols, els incendis forestals i, en definitiva, la progressiva destrucció del planeta.

Com evitar el canvi climàtic? El canvi climàtic no es pot evitar però es poden realitzar moltes accions individuals per reduir-lo, però aquestes han d'anar acompanyades de plans d'acció governamentals coherents i eficaços.

La solució al problema està a les nostres mans i ens queda poc temps!

Per això vull demanar als polítics que iniciïn actuacions que siguin efectives i sancionin aquells que les infringeixin!

Charla Anna Maria Bucur
L'Espígol de Juncosa, 2n

L'aventura de conèixer un món nou

Hola em dic Charla, tinc 7 anys i estic vivint a Juncosa de les Garrigues juntament amb la meva mare. Sóc italiana i de Romania. Aquests anys he anat a l'escola italiana i romanesa, també vivia a un poble petit.

L'inici de curs em va costar una mica perquè encara no sabia l'idioma. Ara començo a entendre i parlar alguna frase com: "Hola, com va, com estàs?". Als meus amics els fa gràcia l'italià quan el parlo.

A l'escola m'han ensenyat les lletres, a escriure-les, dibuixar, cantar, fer educació física... però no fèiem anglès. A l'escola de Juncosa en fem i m'agrada molt!

Aquestes primeres setmanes al poble he fet molts amics, m'agrada molt sortir a jugar amb ells. Una de les coses que més m'agraden és fer activitats extraescolars juntament amb els meus companys i companyes.

El menjar d'aquest país m'agrada i encara em falta conèixer moltes coses més!

Ariadna Melero Madueño
El Cérvol de Cervià, 6è

Stop al "bullying"!

El "bullying" és quan un grup de nens/es s'ajunten amb la intenció de ficar-se amb un/a altre nen/a indefens. Per exemple, quan li peguen, li agafen l'estoig i li trenquen, l'insulten o simplement mai volen jugar o fer cap activitat amb ell/a...

La meva opinió és que és una cosa terrible i no hauria de passar mai entre companys de classe. Tots hauríem de ser amics i no tractar malament algú perquè nosaltres pensem que sigui diferent.

També penso que les persones que fan el "bullying" són persones que no són valentes sinó que ho fan per enveja de l'altre i per fer sentir malament aquesta persona que sembla més dèbil, i així es creuen que ells són millors. Tot i això, crec que la persona que fa el "bullying" a vegades no és conscient del mal que fa.

Qualsevol nen/a que ho estigui patint no se n'ha d'avergonyir i n'ha de parlar amb la persona que tingui més confiança i així segur que aconseguim "Stop al bullying!!"

Opinió

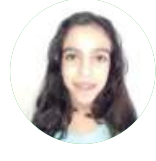
Nerea Galindo
Sant Bonifaci de Vinaixa, 6è

Emergència climàtica. I tu, què en penses?

Jo crec que el tema de la contaminació i el reciclatge és molt important perquè en depèn el nostre futur. Fa poc vam sortir de l'escola per anar a fer una enquesta en què preguntàvem sobre el canvi climàtic, el reciclatge, les bosses bio, etc. Quan vaig fer l'enquesta, vaig veure que moltes persones grans no sabien el que eren les bosses bio, d'altres persones no reciclaven, no sabien per a què servia cada contenidor i d'altres només reciclaven el plàstic.

A casa sí que reciclem, utilitzem bosses reutilitzables i a vegades bio. A més, sabem per a què serveix cada contenidor. Crec que està molt bé que cada vegada les persones reciclem més i valorem el medi ambient, perquè gent jove com nosaltres o els nostres fills cada cop tindrem la vida més complicada si no ho fem.

A mi, personalment, em sembla molt bé el que diu Greta Thunberg, però en concret una frase: "persones petites poden fer coses molt grans". I tu, què en penses d'aquesta frase? I d'aquest tema?

Bassma Tadili Gherib
Arc d'Adà de Llardecans, 6è

L'escola rural, el nostre paisatge

Quan pensem en les escoles rurals pensem que són escoles aïllades i amb pocs alumnes i no és només això.

Són escoles on podem veure i estudiar la natura des del propi entorn, amb aprenentatges que vivim, on el poc nombre d'alumnes fa que l'atenció sigui més personalitzada i on la proximitat amb les famílies fa que la informació sigui més ràpida i que vagin escola i famílies tots a una.

Però també hi ha coses que no són tan bones, com el fet que hi hagi pocs alumnes i tots/es del poble; això fa que hi hagi poca diversitat i que no puguem conèixer i enriquir-nos de cultures diferents.

Una altra cosa poc positiva és que no es poden fer jocs en equip. Per exemple, a l'hora de jugar un partit de futbol, bàsquet... tant al pati com durant les classes d'educació física.

Malgrat això l'escola rural és una molt bona opció educativa i els resultats educatius de tots i totes els i les alumnes són força elevats.

Ariadna Lorente Melero
Montserrat de l'Albagés, 3r

Un aiguat desastrós

En aquest article d'opinió us volia parlar del que va passar el dimarts 22 d'octubre a Catalunya, on hi va fer un aiguat de por. Les comarques on va ploure més van ser: les Garrigues, la Conca de Barberà, el Priorat i el Baix Camp.

Per una banda, crec que no és bo que plogui tan de cop perquè hi ha hagut morts i desapareguts, s'han destrossat espones, vies de tren, ponts, la carretera de Montblanc, algunes cases a l'Albi, etc.

Però també és bo que plogui perquè així es reguen els camps i les plantes. De totes maneres, considero que hauria de ploure una mica més a poc a poc perquè la terra pugui absorbir bé tota l'aigua.

Us voldria explicar també que en algunes escoles va estar a punt d'entrar aigua a les classes, com a l'Albagés, i en algunes altres hi va entrar aigua a dins.

Per acabar, recordo que quan plou tant és perillós creuar la carretera o els llocs per on baixi l'aigua amb molta força.

la manreana PARC

lamanreana.com/parc

2019 2020

ACTIVITATS EXTRAORDINÀRIES

aprèn al camp, viu la granja
la manreana PARC

21 | 22 SETEMBRE
TORNEM AL COLE
Xocolatada
Actuacions musicals
Representacions
Jocs de fusta XXL
Cossos i Cucanyes

25 | 26 GENER
PETITS GRANGERS
Presentació teatralitzada
Muuu, fan les vaques
El forner menys matiner!
Joc nocturn
Calçotades

16 | 17 MAIG
ELS ANIMALS SALVATGES
Dia dels padrins
Espectacle d'aus
La plana de Lleida des de l'aire
Visita nocturna granja i Vimferri

26 | 31 OCTUBRE
1 | 2 NOVEMBRE
CASTAHALLOWEEN
Fem panellets
Actuacions al carrer
Contacontes
La Castanyera
Castanyes i panellets
La granja del terror (passadís de la por)
31/10 Sopar castanyada familiar

22 | 23 FEBRER
PER CARNAVAL TOT S'HI VAL
L'origen de la festa
Tallers diversos
Enterrament de la sardina
Pregó i ball de carnestoltes
Calçotades

6 | 7 JUNY
BENVINGUTS A PAGÈS
La gran festa de la pagesia

23 | 24 NOVEMBRE
OFICIS ANTICS
Tallers, demostracions
El carro dels oficis
Fem el mandongo
Espectacle de foc

7 | 8 MARÇ
EL MÓN DEL CAVALL
Activitats lúdiques
Tallers d'hípica
Pony games
Coneixem els cavalls
Espectacles eqüestres
Calçotades

23 | 24 JUNY
GRAN FESTA DE L'ESTIU!
Jocs d'aigua
Inflables, foguera, xocolatada
Dinar popular
Animacions
Concert fi de festa

6 | 7 | 8 | 14 | 15 DESEMBRE
BUSCA EL TIÓ
Espectacle itinerant
Gimcana familiar
Tió dels desitjos
Gran cagada
31/12 Cap d'any familiar sopar+festa+activitats

10 | 11 | 12 ABRIL
EL CIRC
Fem la nostra mona
Tallers de malabars
Taller d'acrobàcies
Preparació de l'espectacle
1, 2, 3... acció
13/04 dia de la Mona
Dinar+activitats

AGOST
COLÒNIES DE LA MANREANA
del 2 al 16 d'agost per a infants de 5 a 15 anys

RESERVES
info@lamanreana.com
lamanreana.com
973 050 257

Mas Sant Jordi - Afores
25430 JUNEDA
(Les Garrigues) LLEIDA

COORDENADES: 41°32'37.00" N-0°46'13.65"E

VINE A GAUDIR D'UN DIA BESTIAL

OBERT TOTS ELS DIES DE L'ANY DE 10 A 19 HORES

CAPS DE SETMANA I FESTIUS

PREMIUM 7 €
- Planell del parc i polsera identificativa.
- Accés a totes les intal·lacions de la granja i Vimferri.
- Tombs en poni familiars.
- Activitats d'ajuda al granger i d'aprendre què mengen els animals salvatges.

EXTRAORDINARI 12 €
Tots els serveis de prèmium.
Un cap de setmana al mes, excepte els mesos de juliol i agost, us oferim activitats temàtiques (consulteu programa).

BUFET LLIURE DEL PARC
8 € (de 3 a 7anys)
12 € (de 8 a 12 anys)
18 € (de 13 a 99 anys)
* Per dinar al parc les places són limitades, us recomanem reservar.

ESTADA CAP DE SETMANA Consultar
*Per a una experiència completa, et donem l'opció de quedar-te a dormir a casa nostra, amb àpats i activitats incloses.

LABORABLES

BÀSICA 5€
- Planell del parc i polsera identificativa.
- Accés a totes les intal·lacions de la granja i al centre de natura i fauna Vimferri.

Els dies 01/01, 6/01, 25/12 i 26/12, tancat. Gener, febrer, juliol i agost només opció d'entrada bàsica (excepte dies d'activitat extra).

Menors de 3 anys gratuït (cal presentar DNI).

15% de descompte comprant pel web i us assegureu la reserva.

Per a grups a partir de 25 persones i aniversaris infantils, consulteu-nos.

Xiringuito de la Manreana: OBERT de 10 a 19 h en caps de setmana i festius. Els mesos de gener i febrer (obert en dies d'activitat extra). Juliol i agost TANCAT.

Si vens a la Manreana Parc amb aquesta butlleta abans d'acabar l'any, et farem un 50% de descompte en el preu de l'entrada per celebrar l'arribada de la nova publicació del 'SomCanalla'!

aprèn al camp, viu la granja
la manreana PARC

Abel Pujol
somcanalla@somgarrigues.cat

Entrevista

Mireia Biosca • Especialista en pediatria al CAP de les Borges

"L'ús abusiu de les pantalles pot provocar trastorns del llenguatge i el son"

P> Amb l'inici de l'hivern comença la temporada de la grip, els refredats, les bronquitis, faringitis, etc. Què podem fer per prevenir aquestes malalties?

R> El contagi és mitjançant les mans i l'aire. És molt important no estossegar ni esternudar sobre les mans, millor fer-ho sobre el colze. Renteu-vos sovint les mans i feu servir mocadors d'un sol ús per mocar-vos. Ventileu bé cada matí l'habitació. No hi ha vacunes ni medicaments preventius per als refredats. Sí que hi ha vacuna per a la grip que s'administra anualment a persones que tenen més risc de complicacions amb la malaltia. Tant la grip com els refredats són causats per virus i, per tant, el tractament és simptomàtic i no cal prendre antibiòtics.

Va estudiar medicina a la Universitat de Lleida i es va doctorar a la Universitat de Saragossa. Especialista en pediatria, treballa des del 2008 al CAP de les Borges on desenvolupa la seua assistència i porta el grup de criança amb la llevadora i altres col·laboradores. També és mare de 2 criatures i té un bloc que es diu "La pediatria del dia a dia". Pertany al grup Pediatres de Ponent i a l'associació de criança conscient Llavors de Vincle.

P> Quines són les claus per establir una bona rutina de son?

R> És important establir una rutina a l'hora d'anar a dormir que inclogui activitats tranquil·les i relaxades, com un bany calent, una lectura en veu baixa o música suau, i un ambient còmode: una habitació fresca, fosca i silenciosa. Cal evitar menjars abundants a última hora del dia i mantenir uns horaris regulars a l'hora d'anar a dormir i de llevar-se, fins i tot durant els caps de setmana.

P> Com afecta a l'infant un excés de càrrega d'activitats extraescolars?

R> Les activitats extraescolars no haurien de superar les 3-4 hores setmanals. La canalla necessita temps lliure i també temps per estar amb els pares. El caràcter i les habilitats de l'infant o del jove ens poden servir de referència a l'hora de triar-les però hem de tenir en compte que aquestes han de ser prou atractives i interessants per a ells.

P> La malaltia més freqüent entre els infants del nostre país és la càries, quins hàbits ajuden a minimitzar-la?

R> Els pares hem de raspallar les dents dels nostres fills des que apareix la primera dent i almenys fins als 8 anys quan ells ja són capaços de fer-ho sols. Cal fer-ho com a mínim dos cops al dia i amb pasta dental amb fluor que contingui almenys 1.000 parts per milió i evitar aclarir la boca amb aigua després. Quan no hi hagi espai entre les dents s'ha d'utilitzar el fil dental. És important una alimentació adequada, seca, dura i fibrosa. Evitar la ingesta de pa de motllo o aliments que s'enganxin fàcilment a les dents. També és important evitar sucs envasats i aliments rics en sucres com brioixeria, galetes, xocolata, llaminadures...

> **Les extraescolars no haurien de superar les 3-4 hores setmanals. La canalla necessita temps lliure i també un temps per estar amb els pares**

P> Quines conseqüències pot tenir a curt i mitjà termini fer un ús excessiu del mòbil, la tauleta o l'ordinador?

R> L'ús abusiu de les pantalles pot provocar trastorns del llenguatge i el son en els més petits, a més de l'aïllament i la baixa tolerància a la frustració que provoca. Des de ben petits estan consumint aplicacions que s'han dissenyat per fernos addictes a les pantalles. S'ha d'evitar que hi estiguin sobreexposats, se'ls ha d'oferir altres jocs i estímuls, més interacció humana. El més important és que els pares mirin i parlin molt amb els fills i facin activitats a l'aire lliure i a la natura. És important potenciar la mirada llunyana per prevenir problemes visuals.

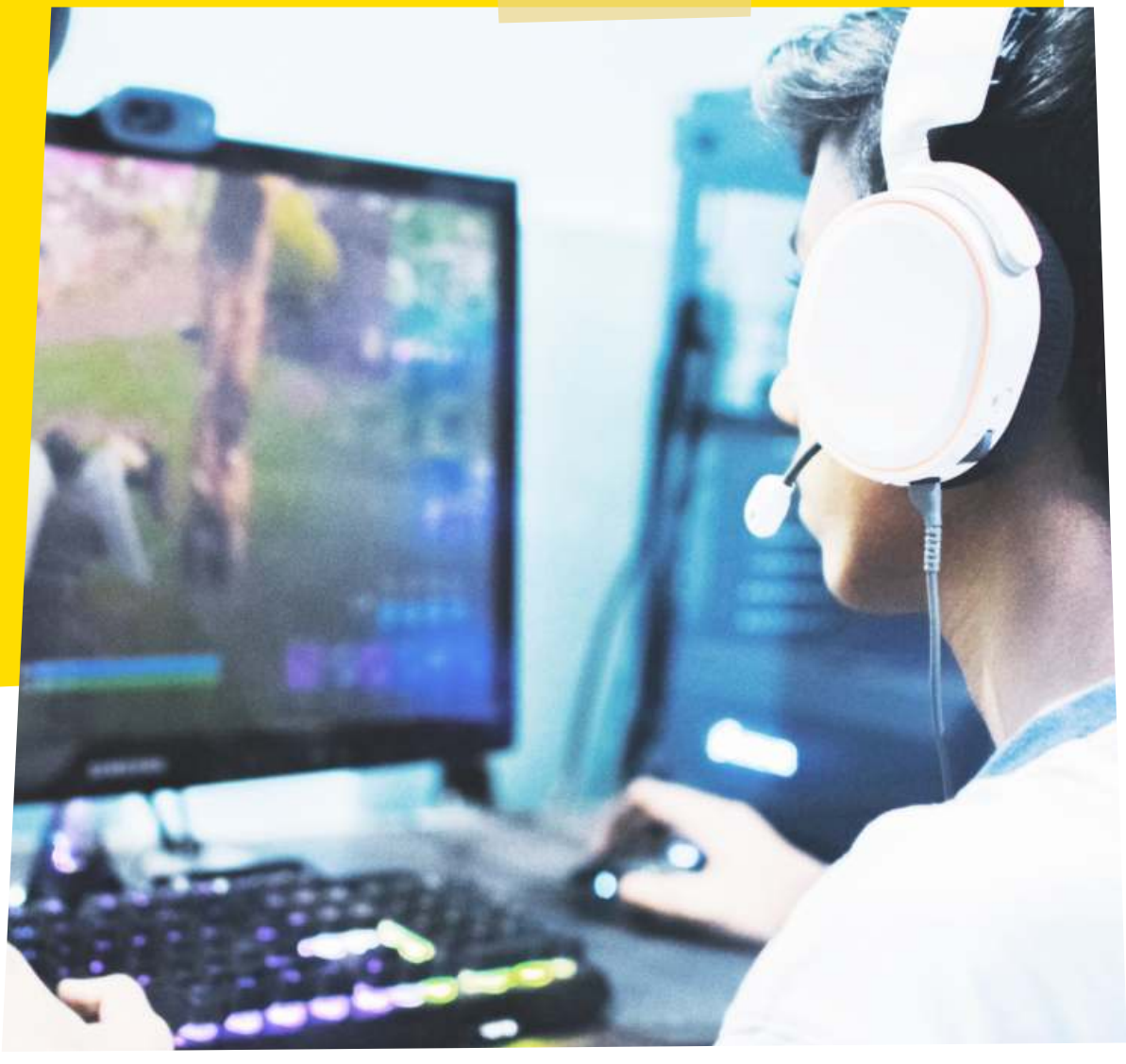
El racó dels pares

Abel Pujol
somcanalla@somgarrigues.cat

Videojocs online: la fina línia entre afició i addicció

Comunicació. Els experts treballen per determinar quins són els mecanismes psicològics que condicionen l'addicció dels infants als videojocs en línia. Hàbits com la bona comunicació entre pares i fills són un factor positiu i preventiu. Un estudi recent en què ha participat la Universitat de Lleida revela que hi ha un gruix d'usuaris de 'Fortnite' que no compleixen l'edat mínima recomanada.

Aquesta imatge cada cop és més freqüent a les llars de mig món. FOTO: Arxiu

A principis d'any, més de 200 milions de jugadors d'arreu del món s'havien registrat com a usuaris del videojoc online *Fortnite*; a mitjans de setembre, un altre joc, *Minecraft*, anunciava que havia assolit la xifra de 112 milions de jugadors actius cada mes. En paral·lel, l'auge d'aquests videojocs entre infants de 8 a 12 anys ha provocat que pares i experts posin el focus sobre el tema, ja que sovint la línia entre l'afició i l'addicció és massa fina i un descontrol en les hores de joc pot afectar negativament la dedicació a l'estudi o les hores recomanades de son.

Per què triomfen tant?

Que als nens els agrada jugar no és un descobriment contemporani, però que ho facin de forma habitual en solitud, asseguts i a través d'una pantalla sí que és un canvi de paradigma important. Rosa M. Gil, del departament d'Informàtica i Enginyeria Industrial de la Universitat de Lleida (UdL), és una de les autores de l'estudi *Generación Z y Fortnite: nuevos paradigmas éticos de diseño de videojuegos,* en què s'adverteix dels riscos de l'ús dels videojocs durant la infantesa. Gil assegura que "és molt difícil saber exactament quins són els mecanismes psicològics que desencadenen l'IGD (sigles en anglès de trastorn de joc a internet). Si ens centrem en els infants de 8 a 12 anys, ens trobem que en l'àmbit psicològic ja han adquirit el mecanisme d'acció-recompensa però hi ha altres mecanismes que encara no s'han desenvolupat, com el de l'autocontrol. Això significa que no poden posar fi als estímuls satisfactoris que se'ls ofereix, com els generats pel fet d'aconseguir una recompensa. Per això, quan algú vol posar fi al joc, es pot general molta frustració i, fins i tot, certa violència." explica Gil. En la mateixa línia es manifesta Joan Arnedo, professor dels Estudis d'Informàtica, Multimèdia i Telecomunicació de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) i coautor de l'estudi, que desgrana quins paranys utilitzen aquests jocs per atreure i fidelitzar el jugador: "Des d'una vesant a més alt nivell, es pot dir que el *Fortnite* és una mena de "pati digital". En essència, el joc és una barreja de jugar a parar, al fet i amagar i el joc de les cadires, diversions infantils de tota la vida però ara, en un món virtual. Al nens els agrada el *Fortnite* pel mateix que els agraden aquest jocs. De fet, en l'estudi, pels nens aquest era el factor més ben valorat, "l'emoció que no m'atrapin". A més, començar a jugar demana molt poca inversió i una baixa corba d'aprenentatge inicial. Això es combina amb la rapidesa i un ritme frenètic de les partides; per tant, seria com menjar una bossa de patates: comences i, quan no te'n adones, ja s'han acabat", explica Arnedo. Els resultats de l'esmentat estudi inclouen una enquesta que adverteix que el 60% dels nens d'entre 8 i 11 anys juguen a *Fortnite* quan l'edat míni-

ma recomanada per a aquest joc és de 12 anys. A més, el 75% dels 561 nens i nenes que van participar en l'enquesta contestava que només hi juga els caps de setmana i els dies festius mentre que el 25,5% hi juga durant tots els dies de la setmana. El 42,2% dels enquestats assegura que quan juga a *Fortnite* acostumen a passar dues hores o més davant de la pantalla, mentre que 57,8% apuntava que s'hi connecta una hora.

Mecanismes de control

Davant d'aquest panorama, quina és la millor estratègia per evitar l'addicció d'un infant als videjocs? Rosa M. Gil identifica la comunicació fluïda entre pares i fills com un dels aspectes clau en la prevenció: "Per una banda, els pares haurien d'exercir el control que no poden fer els nens atesa la seva curta edat. Això significa més comunicació i l'establiment d'unes normes. El més important és conèixer i interessar-ser pel que consumeixen els nostres fills i parlar sobre el que fan. Molts pares no coneixen la narrativa de *Fortnite*, que està inspirat en una novel·la en què els adults tenen tanta por de les noves generacions que les envien a una illa i els obliguen a matar-se entre ells". El professor Arnedo també apunta la responsabilitat dels pares com un element cabdal en la prevenció de l'addicció al joc, ja que, a dia d'avui, des de l'aparell legislatiu espanyol no s'ha promogut cap normativa que obligui els desenvolupadors a introduir restriccions en el joc. "Encara partim del prejudici del videojoc com una joguina, i no com un producte d'entreteniment de masses amb un gran impacte social. En altres països aquesta qüestió sí que està arribant a escala política i/o legislativa. A Bèlgica, els premis basats en mecanismes de joc estan regulats a partir de la recomanació d'un grup d'estudi, que considera que tot i que la recompensa no són diners en efectiu (com en una escurabutxaques o un casino), el mecanisme psicològic que hi ha al darrere és el mateix i, per tant, s'ha de regular igual. Grans companyies han deshabilitat aquests mecanismes només per al mercat belga. I no fa gaire, aquesta qüestió també ha arribat al parlament britànic. Però aquí, ni cas. Al final, aquests models de negoci són la gallina dels ous d'or de companyies que ara són multimilionàries, i que faran el que sigui perquè això duri".

'Fortnite' està inspirat en una novel·la en què els adults tenen tanta por de les noves generacions que decideixen enviar-les a una illa i obligar-los a matar-se entre ells

Melisa Sassi, psicòloga, i Natàlia Guitart, logopeda, del Centre de Desenvolupament Infantil i d'Atenció Precoç de Talma a les Garrigues.

Com detectar i què fer si el teu fill és addicte als videojocs?

Quina és l'edat recomanada perquè un nen comenci a jugar a videojocs online?
No creiem que existeixi una edat concreta per iniciar-se en el món dels videojocs però s'ha de tenir en compte l'edat del nen, la seva personalitat, el tipus de joc i el que transmet aquest joc al nen.

Com podem saber que un nen/a és addicte als videojocs online?
L'addicció es dona quan necessita un estímul concret, en aquest cas els videojocs, per aconseguir una sensació de benestar i suposa una dependència mental i física. Podem saber que un nen és addicte quan es comença a aïllar de la resta d'amics, quan l'únic vincle d'amistat que refereix són els amics virtuals i quan l'únic pensament i/o incentiu que té són els videojocs.

Quins efectes por tenir en l'infant una prohibició absoluta del joc virtual?
Si el nen/a ja està "enganxat" l'efecte es pot equiparar a una síndrome d'abstinència: irritabilitat, ansietats, neguits, pors...

Quins són els passos que cal seguir un cop detectat el problema?
Buscar suports externs com l'escola, especialistes, pediatres... perquè el nen/a pugui ser tractat a nivell global, perquè els pares/tutors no se sentin sols en aquest procés i donar pautes per treballar des de casa.

Quin tipus de tractament segueix un infant amb aquesta problemàtica?
Depèn de les característiques i el grau d'afectació del nen/a. Caldrà tenir a compte que pot ser que s'hagi de tractar només aquest únic problema o, per contra, aquesta problemàtica sigui un símptoma més d'una afectació més severa. En funció d'això, el tractament serà més focal o més global.

FES-TE SUBSCRIPTOR

Per només 55 €/any rebràs a casa
les 26 edicions de ***SomGarrigues***
i les 10 de la nova revista ***SomEsports***

Truca al
973 14 24 20

c/ Nou, 2, 2a planta · 25400 Les Borges Blanques | Tel. 973 14 24 20
www.somgarrigues.cat · **www.somesports.net** · *somgarrigues@somgarrigues.cat*

facebook.com/somgarrigues *@somgarrigues*

Escola vintage

Miquel Andreu
somcanalla@somgarrigues.cat

Una escola que ja no existeix

Fulleda és un poble que no té escola i els nens i nenes han d'anar a les Borges Blanques, però abans sí que n'havia tingut i hi havien anat molts alumnes.

Grup de nens a l'escola l'any 1966. Foto de la família Masgoret Pascual.

Fulleda és el poble més petit de la comarca i fa 45 anys que no té escola. No hi ha prou alumnes. Però abans sí que n'hi havia, més de 30 i tot! Fa molt temps, per exemple, durant la Guerra, al poble vivien els nens i nenes de Fulleda i també altres que hi havien arribat des d'Andalusia perquè marxaven lluny de les bombes que queien als seus pobles. Eren refugiats, perquè aquí estaven més segurs.

Durant un temps, els nens i nenes de l'escola de Fulleda anaven tots junts a la mateixa classe, però després els van separar, els nens a una i les nenes a una altra.

Mestres que vivien al poble

Els mestres de l'escola de Fulleda venien de pobles i ciutats com Lleida, Montbrió del Camp, Llardecans, Altafulla, Girona, Menorca, Bilbao o Villamayor de Santiago. Com que venien de lluny i no podien anar i tornar de casa, es quedaven a viure a Fulleda, a les cases de la gent, i alguns s'hi van quedar per sempre.

Nou edifici

L'escola antiga no tenia pati i els nens i nenes sortien a jugar al carrer. Com que era velleta i s'havien d'arreglar moltes coses, en van construir una de nova i li van posar un nom nou: Agustina d'Aragó, que era una noia de Fulleda que va defensar la ciutat de Saragossa en una guerra molt antiga. Si aneu a Fulleda veureu un monument amb una dona i un canó. És ella.

A la nova escola hi havia uns 30 nens i nenes, també. No tenia aigua, però tenia pati! Va estar oberta durant 15 anys, fins que la van tancar l'any 1974. Des de llavors, els nens i nenes de Fulleda han d'agafar l'autobús i anar a escola a les Borges Blanques.

Els mestres venien d'altres pobles i es quedaven a viure a Fulleda, alguns per sempre més

Trobada d'antics alumnes

Aquest estiu, la Núria Arbós i la Montse Arbós van tindre una idea: fer una festa amb totes les persones que de petites havien anat a l'escola de Fulleda i recordar com era. S'hi van presentar quasi 100 persones! Portaven fotos antigues, llibres antics i fins i tot el fuster de poble, Josep Maria Cornet, va arreglar una taula de les que es feien servir a l'escola.

La imatge

Els Pastorets Rock van posar de cap per avall la sala amb el seu espectacle. FOTO: Xavi Minguella

El Carrollets de Sunyer, un festival d'èxit

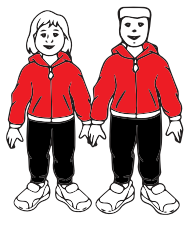
El dissabte 21 de setembre es va celebrar a Sunyer la tercera edició del festival Carrollets, una jornada d'espectacles familiars i activitats per a la canalla que organitza l'Ajuntament en col·laboració amb entitats del poble, la Diputació i el departament de Cultura de la Generalitat.

Enguany, el cartell va comptar amb les actuacions de tres companyies de Ponent. Zum-zum Teatre, que encetava la jornada amb l'espectacle *La gallina dels ous d'or*; Encara Farem Salat, amb l'obra *Parnasus i la llegenda del drac*, i Improvisto's Krusty Show, que va tancar la jornada amb el seu divertit xou *Filikrusty*. Com en les edicions dels anys anteriors, també es va preparar un gran sorral perquè els nens i les nenes juguessin tant com volguessin i un dinar popular amb una deliciosa cassola de pollastre. Per llepar-se'n els dits! També es va organitzar un espai de contacontes que van explicar gent del poble i la instal·lació de jocs de fusta a càrrec de la companyia Tombs Creatius, de Bellpuig.

En aquesta tercera edició, cada espectacle va tenir lloc en un espai diferent de la població, cosa que va facilitar molt el muntatge d'alguna de les obres que requerien més temps i espai. Com a novetat, enguany es van programar dues actuacions musicals de tarda-vespre, la de Pixie Dixie i la de Pastorets Rock, on tothom va posar-se a cantar i ballar per tancar una tercera edició que confirma l'èxit del festival Carrollets.

ZER Zona Escolar Rural Vall d'Aranyó

Escola Mare de Déu de Montserrat de l'Albagés

L'escola de l'Albagés, amb l'Open Arms

Treball d'investigació sobre la feina d'aquest vaixell que rescata persones migrants al mar Mediterrani.

Els alumnes van decidir pintar uns dibuixos amb la taula paleta

Els i les alumnes de cicle mitjà i superior de l'Albagés us volem informar d'un treball que vam fer a finals del curs passat, tot el grup de primària, sobre el vaixell *Open Arms*. Després de mirar un conte que es deia *Mesela i Naïm*, va sortir el tema d'aquest vaixell que rescata persones al mar. L'havíem descobert en una notícia de la revista *El Tricicle*. Ens va inspirar a investigar més sobre què feia, per on anava, etc. També vam buscar al Google Maps on era Síria i ens va sortir una imatge de la guerra. Ens vam sentir molt tristos.

Després de conèixer la història de l'*Open Arms* vam escriure'ls un e-mail per oferir-los la nostra ajuda. Al cap d'uns dies ens van respondre amb un e-mail automàtic agraint-nos l'ajuda i donant-nos un número de compte. Ens va defraudar una mica perquè la idea no era donar euros perquè no podem col·laborar amb diners però vam tenir una altra idea: col·laborar amb una cosa que dominem molt: enviar-los uns dibuixos fets amb la taula paleta perquè els sortegessin, regalessin o els donessin als nens i nenes rescatats al mar. Amb la taula paleta expressem la nostra creativitat, amb tota la llibertat del nostre art. Vam buscar per internet l'adreça de la seua seu a Badalona i vam enviar-los els nostres dibuixos per carta.

El mestre també ens va dir que podíem trucar-los. Abans ens havíem de preparar bé què diríem, com ho diríem i qui parlaria en cada moment. Vam fer un guió i ens vam repartir les idees que havíem de dir-los.

Vam reflexionar que si nosaltres haguéssim de fugir de casa ens agradaria que ens acollissin en altres països. S'ha d'acollir la gent si vols que després a tu t'acullin. No està bé de deixar morir la gent al mar. Són persones igual que nosaltres. L'*Open Arms* està fent un gran esforç rescatant gent per tot el mar Mediterrani.

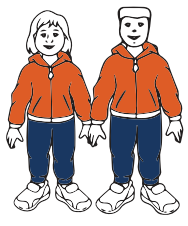
Ens estimem el planeta i amb les nostres accions ajudarem a cuidar-lo.

Escola els Aubis de l'Albi

Un nou curs comença amb somriures i nous alumnes

L'escola Els Aubis comença amb un petit augment de l'alumnat a Infantil i a Primària.

Notícia alumnes de 6è

Durant els mesos d'estiu, l'Ajuntament de l'Albi va renovar dues de les classes de l'escola, la de cicle mitjà i la de sisè. L'encarregat de l'obra va ser en Xavier Capdevila, el fuster del nostre poble. L'obra va consistir en la col·locació de revestiment de fusta per tal de millorar-ne l'aspecte, ja que s'havia deteriorat a causa del pas dels anys. Al mateix temps, els agutzils van aprofitar per pintar les porteries del pati.

Aquest mes de setembre, a l'escola de l'Albi, un petit poble de les Garrigues, s'ha iniciat el nou curs amb un augment de l'alumnat a les aules de P3, P4, 4t i 6è. L'escola acull l'alumnat del mateix poble i dels pobles veïns que no disposen d'escola, com el Vilosell i la Pobla de Cérvoles.

La línia metodològica de l'escola es basa a aplicar estratègies per millorar la lectura i l'escriptura. Es duen a terme activitats com l'apadrinament lector, el bibliopati i la visita quinzenal al bibliobús.

Respecte a l'expressió escrita, es fan escrits funcionals seguint un decàleg en una llibreta d'esborranys i s'acaba amb la revisió mitjançant una rúbrica. En aquests moments, estem elaborant el guió de la Castanyada, la festa que properament celebrarem.

Val a dir que hem començat el curs 2019-2020 amb molt bon peu, amb moltes ganes d'ensenyar i d'aprendre coses noves i, sobretot, passar-nos-ho molt bé. Junts, fem un bon equip!

Els petits i també els grans escolten amb molta atenció i emoció les indicacions pel primer dia de curs a l'escola.

El director, donant una primera benvinguda.

10 D'OCTUBRE DIA MUNDIAL DE LA SALUT MENTAL

El dia 10 d'octubre va ser el Dia Mundial de la Salut Mental i, des de l'Associació Talma, durant tot aquest mes, hem dut a terme una sèrie d'activitats a la comunitat per parlar, entendre i cuidar una mica millor la salut mental.

Saps cuidar la teva SALUT MENTAL?

Quan som adolescents tenim canvis físics i mentals. Durant aquesta etapa és vital cuidar els hàbits de salut.

El nostre cervell és un dels òrgans més sensibles a una alimentació desequilibrada, la manca de son o el consum de substàncies tòxiques (drogues).

LA PROVA DELS 21 DIES!

És més senzill no cuidar-nos, però et proposem repetir un bon hàbit durant 21 dies. T'hi atreveixes?

MENJAR SA
DORMIR 8 HORES CADA DIA
MITJA HORA D'EXERCICI AL DIA

Sabem que és una prova difícil, però la pregunta és: després de no cuidar el teu cos durant tant de temps, li pots donar la oportunitat de cuidar-lo durant 3 setmanes i veure què passa? I després pensa perquè decideixes que si o que no.

AMB LA FAMÍLIA

Habitualment, la família és un recolzament que ens ajuda a desenvolupar-nos en la transició de jove a adult.

Tot i així, a vegades es donen canvis dins la família que ens poden afectar psicològicament i ens provoquen estrès, especialment si aquests canvis estan fora del nostre control.

DEMANA AJUDA!

A L'ESCOLA

La joventut suposa un temps de decisions que a vegades són difícils de prendre i ens poden provar estrès i situacions de bloqueig.

- ☐ EXÀMENS
- ☐ FUTUR
- ☐ REPETICIÓ DE CURS
- ☐ SUSPENSOS
- ☐ COMPANYS
- ☐

APRÈN A GESTIONAR L'ESTRÈS!

Establim relacions amb companys que poden acabar en una amistat per tota la vida, però també es poden donar situacions on ens assenyalen, insulten o aïllen fent-nos sentir maltractats i tristos.
Saps diferenciar entre broma i maltractament?

AMB ELS AMICS

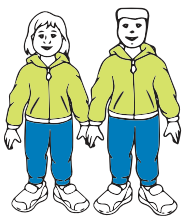
Vols que treballem la salut mental a la teva escola? Des de l'Associació Talma oferim sessions de sensibilització i prevenció adreçades a infants i joves. Pregunta'ns

Associació Talma
T: 973 15 04 14 - compas@talma.cat

compàs

TALMA
SERVEI I SUPORT A LES PERSONES

Escola Albirka d'Arbeca

Gaudim amb els nostres avantpassats, els ibers

Fem activitats a la fortalesa dels Vilars i entrevistem Manel Batalla, un pintor arbequí que és el dibuixant del joc de taula 'La Fortalesa d'Arbeca'.

Dins del pla *Apadrinem el territori*, la nostra escola té apadrinat el jaciment iber dels Vilars. Per aquest motiu, l'alumnat de cicle superior vam organitzar una gimcana de descoberta per als alumnes de cicle mitjà al jaciment iber. Prèviament a aquesta activitat, els arqueòlegs de la Universitat de Lleida (UdL) ens van parlar de la seva feina i ens van fer una visita guiada. A l'escola, vam entrevistar tres arbequins relacionats amb el món iber, el Manel Batalla, el Josep Pau i la M. Rosa Pelegrí.
Compartim l'entrevista al Manel Batalla, que és el pastor d'Arbeca i un experimentat pintor autodidacta que ha exposat les seves obres en diferents indrets. L'entrevistem perquè és el dibuixant del joc *La Fortalesa d'Arbeca* amb el qual els alumnes de cicle superior hem jugat i gaudit tot aprenent.

Com va sorgir la idea de crear aquest joc?
La idea va ser de l'Anna Rosset Montero i de Santi Sans Mir, amb el suport de l'Ajuntament. Ens van proposar al Jaume Nadal Vilà i a mi fer les il·lustracions. Jo em vaig encarregar de fer els dibuixos a mà i el Jaume amb l'ordinador.

D'on vàreu treure la informació?
Per la meva feina de pastor i per la meva curiositat, des dels inicis de les excavacions dels Vilars que hi estic implicat. Tots vam comptar amb l'assessorament arqueològic del Grup d'Innovació Prehistòrica (GIP) de la UdL.

Quina tècnica va utilitzar?
Ho vaig fer amb llapis i aquarel·la. Ara prefereixo pintar amb acrílics, perquè s'asseca abans i així és més pràctic pintar mentre guardo les ovelles.

La visita dels alumnes a la fortalesa.

"Sempre m'ha agradat dibuixar però ningú m'ha ensenyat a fer-ho", explica el Manel Batalla, pintor autodidacta arbequí

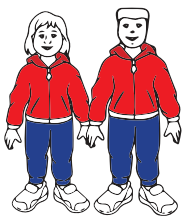
Quant temps vàreu tardar a fer-lo?
Diverses setmanes, perquè amb l'Ajuntament l'anàvem refent.

Qui va redactar les normes del joc?
La meva jove, l'Anna Rosset.

Quantes edicions i a quin preu s'han venut?
Només s'ha fet una edició i es van vendre ràpidament tots els jocs al preu de 6€.

T'agradaria que se n'editès més?
Sembla que des de l'Associació Amics de Vilars se'n vol fer una nova edició actualitzada.

Escola Els Set Focs de Bellaguarda

Ens voleu conèixer una mica més? Som-hi!

La nostra escola s'anomena Els Set Focs i forma part, conjuntament amb les escoles de la Granadella i de Bovera, de la ZER Elaia.

Els alumnes de Bellaguarda, aconseguint fer una figura humana.

Bellaguarda, el municipi on vivim, està situat al sud de les Garrigues, al costat de la serra del Montsant. L' altura de 639 m sobre el nivell del mar fa que el nostre clima acostumi a ser suau a l'estiu i fred a l'hivern. Si més no, veurem què passa amb el canvi climàtic. Vivim en un poble petit, de tan sols 300 habitants, on la gent es dedica majoritàriament a l'agricultura cultivant oliveres, ametllers i vinya.

La nostra escola té poc alumnat. Des del curs 2016-17 tenim una única aula. Enguany som 9 nenes i nens de quatre cursos diferents: P5, 2n, 5è i 6è; i acostumem a treballar tots junts compartint l'espai. El nostre dia a dia comença a la Biblioteca, un espai que hem cuidat força perquè sigui agradable i acollidor per a tots nosaltres.

Allí, després d'una primera acollida amb música, ens saludem i escoltem el que cadascú ens vol explicar. Després, descobrim, ens emocionem i gaudim amb bones lectures de contes, llibres i articles. Ens agrada fer tallers, sortides a la natura i pel poble i descobrir, conèixer i aprendre treballant i cooperant tots junts.

El lema que ens defineix com a escola és: "Amb tu i amb amor podem canviar el món"

Activitats compartides

Cada dimecres, l'alumnat de cicle mitjà i superior de les tres escoles de la ZER ens reunim a la Granadella, en el que anomenem *agrupament*, allí impartim classes d'anglès, música, educació física i teatre. Des del curs passat els alumnes d'educació infantil i de cicle inicial també fan les *trobades*: es reuneixen un cop al mes en un mateix centre i fan activitats conjuntes. I el més important és que tots junts aprenem i compartim estones de joc.

Mai fallen,
els canelons de la padrina són una aposta segura.

La nostra publicitat, també.

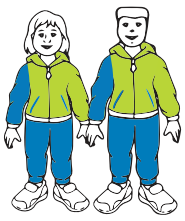
Truca'ns al **973 142 420** i t'informarem.

1 mòdul (48 x 70 mm) blanc i negre	**1 mòdul** (48 x 70 mm) color	**2 mòduls** (101 x 70 mm) blanc i negre	**2 mòduls** (101 x 70 mm) color
20€ (+IVA)	**30€** (+IVA)	**40€** (+IVA)	**60€** (+IVA)

SomGarrigues
Publicació quinzenal de les Garrigues

Nou, 2, 2a planta · 25400 - Les Borges Blanques | Tel. 973 142 420
www.somgarrigues.cat · somgarrigues@somgarrigues.cat
facebook.com/somgarrigues *@somgarrigues*

Escola Joan XXXIII de les Borges Blanques

La Neu i la Nata, les nostres gosses de teràpia

L'educació assistida amb animals com una mesura d'atenció a la diversitat a l'escola inclusiva.

Els alumnes, realitzant l'activitat.

Els alumnes opinen: "La Neu i la Nata ens ajuden a sentir-nos més tranquils i mentre juguem aprenem"

Foto: Chiemsee2016

Què és l'EAA?

L'educació assistida amb animals (EAA) és una intervenció educativa inclusiva orientada a uns objectius, planificada i estructurada guiada per professionals de l'àmbit educatiu. I emfatitza en el fet que la participació i el progrés de l'alumnat és avaluat i documentat.

Són les 9 del matí i sona la música d'entrada a l'escola. La Neu i la Nata ja esperen la primera sessió. És divendres i els alumnes passen per davant de la porta de l'aula i saluden les gosses. Saben perfectament quin dia és i les esperen durant tota la setmana. Una nena pregunta si podrà venir a l'hora del pati a saludar-les, que els vol explicar com ha passat la setmana. I és que la Neu i la Nata són dues gosses de teràpia de l'Associació Ilerkan, que venen cada setmana.

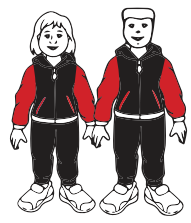
Des del curs 2013-14 la nostra escola està desenvolupant un projecte innovador d'educació assistida amb animals anomenat *El gos de teràpia, una nova oportunitat d'aprendre en un entorn ordinari*. Aquest projecte s'emmarca en la línia inclusiva del centre i promou la participació activa de l'alumnat a partir del treball i l'adquisició de competències curriculars transversals com ara competències comunicatives i lingüístiques, matemàtiques, d'aprendre a aprendre, autonomia i iniciativa personal i competències específiques per conviure i habitar el món.

Durant les sessions, les gosses esdevenen un element motivador i facilitador en l'adquisició o generalització de nous aprenentatges que es desenvolupen a l'aula i a la vegada ens ajuden a canalitzar les nostres emocions, tan necessàries en el procés d'ensenyança-aprenentatge. La interacció amb la Neu i la Nata ve guiada per l'equip docent i el personal d'atenció directa del SIEI (Suport Intensiu a l'Educació Inclusiva) de l'escola.

La valoració del projecte és molt positiva. Al llarg dels cursos hem avaluat els resultats i s'observen millores significatives a nivell comunicatiu, social, emocional i curricular. També hem constatat una millora en l'estimulació cognitiva, atencional i motivacional dels infants.

Mare de Déu de Montserrat

Escola Mare de Déu de Montserrat de les Borges Blanques

El nostre viatge a Oxford

Del 6 a l'11 d'octubre, alumnat de 6è de Primària a 4t d'ESO del col·legi Mare de Déu de Montserrat vam fer un viatge cultural a Oxford i els seus voltants.

Melania Adriana Ghijan, Jan Casals Griñó, Raquel Perelló Vidal i Ariadna Piqué Barana. 4t ESO

Va ser una experiència diferent i inolbidable que recomanaríem als estudiants amb ganes de descobrir noves cultures

Durant la setmana vam poder visitar diferents monuments, museus i llocs emblemàtics d'Oxford i voltants. Els llocs que voldríem destacar pel seu cèlebre reconeixement són: La universitat d'Oxford, Stonehenge, el castell de Warwick, *Shakespeare's birthplace*, la catedral i el castell de Winchester, on vam veure la taula del rei Artur. També vam poder apreciar les antiguitats de diferents museus com el d'Història Natural i l'Ashmolean Museum.

Per finalitzar, tots coincidim que va ser una experiència diferent i inoblidable que recomanaríem a molts estudiants amb ganes de descobrir noves cultures i tradicions. Va ser una experiència positiva i educativa en tots els àmbits. Volem agrair a les nostres famílies i el professorat per oferir-nos la possibilitat d'enriquir-nos com a persones i per haver fet d'aquest viatge un record màgic.

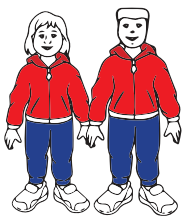
Alguns dels llocs que vam visitar van ser la famosa universitat d'Oxford, Stonehenge o els castells de Warwick i Winchester

Durant la nostra estada ens vam allotjar en famílies en grups d'entre dos i quatre alumnes per fomentar la interacció en llengua anglesa. Les famílies ens proporcionaven allotjament i els àpats diaris, dos dels quals els menjàvem a casa amb les famílies (esmorzar i sopar) i un ens l'emportàvem a les sortides que fèiem diàriament juntament amb els companys (dinar), el famós i sobrevalorat *packed lunch*.

Els alumnes, en la visita a la universitat d'Oxford.

Escola Vall Major de Bovera

Lluitem contra el canvi climàtic

L'escola Vall Major de Bovera s'uneix a les accions per l'emergència climàtica.

Amb motiu de la Cimera pel Clima que va tenir lloc el dilluns 23 de setembre a la seu de l'ONU de Nova York, a l'escola vàrem plantejar una sèrie d'activitats per prendre consciència de la importància dels recursos del planeta Terra i la manera de no malbaratar-los.

Per començar, al matí vam visualitzar dos vídeos curts animats. En un es feia una reflexió sobre l'ús de l'energia que fem a les nostres llars i en l'altre vèiem com les nostres deixalles afecten altres éssers vius. Posteriorment, els i les alumnes de primària van crear tots junts un manifest en contra del canvi climàtic i van pensar un eslògan: "Estimem el nostre planeta, ajudem a cuidar-lo".

A la tarda, vam decorar un cartell amb l'eslògan i també es va fer una activitat en la qual agafàvem llavors, una miqueta de terra i argila i fèiem unes boles amb la intenció d'aportar el nostre granet de sorra al rebrotament de la zona devastada pels focs de fa uns mesos. Finalment, a les 16.15 els i les alumnes de primària van llegir el manifest davant de les famílies que s'havien atansat per escoltar-los.

El futur és a les nostres mans. Encara som a temps de fer quelcom.

Ara entenem una mica millor com els nostres actes poden ajudar a revertir la situació actual que viu el nostre planeta.

Ens estimem el planeta i amb les nostres accions ajudarem a cuidar-lo.

Què és el canvi climàtic?

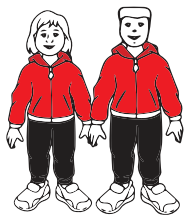
El canvi climàtic és l'alteració del clima i les temperatures de la terra que afecta els ecosistemes que ha estat provocat principalment per l'acció humana, com per exemple, fent un ús desmesurat de combustibles fòssils, com el carbó i el gas, a gran escala.

A la situació actual ens hi referim amb el terme d'emergència climàtica ja que, a dia d'avui, segons l'últim informe del Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi Climàtic (IPCC): comptem amb tan sols 11 anys per reduir en un 50% les emissions de gasos d'efecte hivernacle i evitar que aquesta crisi sigui irreversible.

Per això, és molt important que ens conscienciem de canviar els nostres hàbits, que tan mal estan fent al planeta, i que vegem que els petits canvis són poderosos

ZER Zona Escolar Rural Vall d'Aranyó

Escola Timorell de Castelldans

Les dones al món de la ciència

Tres dels nostres treballs presentats al certamen 'Mi científica favorita' (ICMAT) han estat premiats i ens els publicaran.

Alumnes de 6è de l'escola de Castelldans

El curs passat ens vam presentar al certamen *Mi científica favorita*, organitzat per la Comissió de Gèneree de l'Institut de Ciències Matemàtiques (ICMAT). Tres dels sis treballs presentats van ser premiats. Ens en vàrem alegrar molt i estem orgullosos del nostre treball i esforç.

És el tercer any que investiguem sobre la vida i obra de les dones científiques. Aquestes són les científiques que hem treballat fins ara: Jane Goodall, Brenda Milner, Gerty Cori, Margaret Hamilton, Cecilia Payne, Jocellyn Bell, Alice Ball, Hipàtia d'Alexandria i Josefina Castellví.

Aquest any tenim pensat seguir fent treballs sobre les dones científiques i ara us explicarem com les estudiem: treballem en equips cooperatius i el nom de l'equip és el d'una científica. Investiguem la vida i obra de les dones escollides. Presentem els treballs a la resta de la classe.

Ens agrada treballar així perquè ens ajudem els uns als altres i sempre surt un treball molt ric en informació.

La figura de Josefina Castellví.

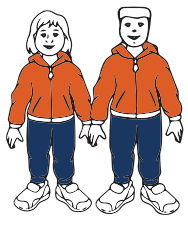
Treballem en equips cooperatius i el nom de cada equip és el d'una científica

Algunes de les científiques que hem estudiat: Jane Goodall, Brenda Milner o Alice Ball

Objectiu: visibilitzar les dones científiques

Hem triat les dones i no els homes, perquè no ens sembla bé que siguin ells els únics que puguin ser reconeguts arreu del món. Considerem que les dones tenen els mateixos drets que els homes i ho hem d'intentar veure d'aquesta manera. Volem visualitzar les dones científiques al llarg de la història. Per això, els equips cooperatius de medi porten el seu nom.

Escola El Cérvol de Cervià de les Garrigues

Els petits de Cervià visitem els gegants del nostre poble

Els alumnes de cicle inicial i infantil fem una sortida a l'Ajuntament per apropar-nos a la cultura popular.

Els gegants van ser creats per Arnau Espuga i es van presentar durant la festa major del 2015

Cada poble té unes característiques que el defineixen: gastronomia, espais, oficis, cançons, llegendes, símbols, festes, etc. que des de l'escola volem donar a conèixer. Els gegants són unes figures que, per les seves característiques, ens ajuden en aquest objectiu, ja que atrauen molt els infants, fet que vam aprofitar per recollir les històries i significats dels dos gegants del poble, apropant i donant a conèixer tot el món geganter perquè alumnes i famílies gaudeixin de la festa i se l'estimin.

A Cervià, tenim dos gegants: en Miquel i la Maria de les Besses. El nom de la geganta ens apropa al territori, fa referència a l'ermita de Sta. Maria de les Besses, al marge dret del riu Set, ubicada vora el poblat de les Besses, avui en ruïnes. És tradició que, cada any, se celebri en aquest indret l'Aplec de les Besses, un dinar de germanor on es fa una ballada de sardanes i altres activitats.

El nom del gegant remet al patró, Sant Miquel, a qui es dedica la festa major que el poble estava a punt d'iniciar abans de la visita. Durant aquesta, vam analitzar les mides i el material dels gegants i ens vam fixar en els detalls i el seu significat. Van sorgir un grapat de preguntes que vam intentar resoldre posteriorment.

A l'aula, vam compartir coneixements sobre els gegants de la vila i d'altres indrets de Catalunya. Alguns alumnes que viuen de prop el món geganter ens van proporcionar molta informació i d'altres ens van explicar les seves vivències. L'experiència va ser molt gratificant, ens va agradar molt anar a veure els nostres gegants i aprendre sobre ells i el poble.

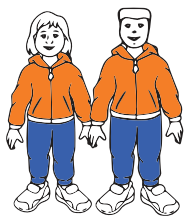
Els alumnes de l'escola amb els gegants de Cervià.

Sortida de festa major

Com cada any, els gegants de Cervià van sortir pels carrers del poble durant la festivitat de Sant Miquel. La festa major es va allargar des del 26 de setembre fins a l'1 d'octubre i es va poder gaudir del torneig de pàdel, música, ball i concerts, animació infantil i inflables, gimcana, dinar popular i espectacle de percussió i foc, entre altres activitats.

10:30 AM
75%
granrecapte.com
GRAN RECAPTE D'ALIMENTS
BANC DELS ALIMENTS
Suma't al Gran Recapte
Crida de Voluntariat
VOLUNTARIAT
BANC DELS ALIMENTS
22 i 23 de novembre
Registra't
granrecapte.com

Escola Porcel de Cervera, un treball ben pelut

En aquest primer article expliquem l'opinió dels i les alumnes pel que fa al funcionament i les característiques de la nostra escola.

Els nens i nenes de l'escola Porcel de Cervera de l'Espluga Calba us expliquem com és la nostra escola.

Som 17 alumnes d'educació Infantil i Primària. Les nostres tutores són l'Encarna i l'Imma. Com que som una ZER, tenim altres mestres que els compartim amb l'escola Àbat Ruera de Puiggròs: l'Anna Maria, la Sònia, el Marc i la Jèssica. Sabeu com treballem les matemàtiques i les llengües? Ho fem mitjançant *tablets* (Snappet) i dossiers d'aprenentatge. Snappet és un programa on realitzem exercicis de pràctica de les diferents àrees i ens motiven perquè guanyem estrelles i punts.

Pel que fa a coneixement del medi treballem per projectes. Ara estem coneixent la vida dels ibers, situant-nos en el temps i en el món. A més, estem cercant idees per reduir la contaminació al nostre poble. Volem fer una sortida per tal de recollir les deixalles i reciclar-les. Ens agrada l'escola perquè ens divertim amb els companys/es i els/les mestres.

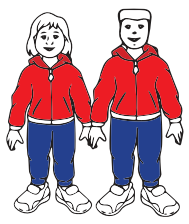
– Treballem els dofins (Ed. Infantil i C. Inicial) perquè és el nom de la nostra classe.
– Ens agrada treballar els animals.
– Ens agrada treballar en equips.
– El que més ens agrada de l'escola són les professores, els amics/gues, el pati, la plastilina i els jocs.
– Ens agrada llegir i les matemàtiques.
– Les nostres assignatures preferides són l'educació física, la plàstica, jugar i llegir.

La 'teacher' Anna M., a TAC, ens ensenya a realitzar PowerPoints amb música, adjuntar imatges, treballar amb Word...

Alumnes de l'escola de l'Espluga Calba.

Escola de la Granadella

Canviem el futur del nostre planeta

“Ningú és massa petit per a canviar el món”, va dir Greta Thunberg. És ben cert! El futur del planeta Terra és a les nostres mans.

Els nens i nenes de l’escola de la Granadella hem començat a treballar un projecte sobre la crisi climàtica. Arran de la visualització d’un reportatge de l’*Info-K* sobre la Greta Thunberg, hem pres consciència que cal que ens ocupem del problema climàtic del planeta.

Com a conseqüència de l’activitat de l’esser humà, el món està patint un increment de temperatura per culpa de les emissions de gasos d’efecte hivernacle. Com que la terra i el mar s’escalfen, els pols es desfan i puja el nivell del mar.

D’altra banda, un dels principals problemes que hi ha actualment al nostre planeta es l’ús excessiu dels plàstics. Quan anem als supermercat gairebé tot està envasat amb plàstic d’un sol ús. Si no canviem els nostres hàbits, abans del 2050 hi haurà més plàstic que peixos al mar.

D’aquí uns anys, les guerres seran per falta de menjar i d’aigua, hi haurà morts a causa de les altes temperatures i, el 2050, aproximadament un milió de persones hauran d’abandonar el seu país i es convertiran en refugiats climàtics. Cal, doncs, que tots i totes actuem d’immediat.

Si continuem així, al mar aviat hi haurà més plàstics que peixos. Nosaltres en som els culpables i ho estem pagant tots els éssers!

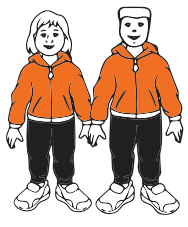

Tots junts hem fet aquest mural.

Què podem fer nosaltres?

En primer lloc, podem reduir els nostres residus, reutilitzant al màxim tot el que puguem: motxilles, estoig, material... Hem de reciclar correctament, tirant cada residu al seu lloc; per això hem habilitat uns contenidors de reciclatge pel pati i també a les aules. A l’escola portem carmanyoles i ampolles reutilitzables i evitem els esmorzars envasats. A més a més, a l’entrada de l’escola tenim un aparcament per a bicicletes i sempre que sigui possible, anirem a peu o en bici. Per eixugar-nos les mans utilitzem una tovallola en lloc de paper. També organitzarem *trashtags* per netejar el nostre paisatge. Aquest any, hem creat un Escamot Verd format per alumnes de cicle superior que s’encarregarà de supervisar que els llums i els aparells electrònics quedin apagats, que es compleixin les normes per als esmorzars i les ampolles, per mantenir el pati net, per controlar el nivell de reciclatge i, finalment, per vetllar que no es malgasti aigua a l’escola.

Escola l'Espígol de Juncosa de les Garrigues

L'aventura d'emprendre la biblioteca escolar!

Grans i petits visionem, imaginem i opinem sobre com voldríem que fos la biblioteca.

Cooperació, creativitat, inclusió. Tots som i fem escola!

Partint d'una iniciativa dels alumnes, ens hem animat a fer un projecte d'emprenedoria amb l'objectiu que la biblioteca sigui un espai dinamitzador, obert a alumnes, pares, mares i poble, receptora i receptiva, un espai on els infants se sentin com a casa, trobin el seu llibre, aquell que et fa canviar per dins, que t'arriba al fons de l'ànima, que et motivi a aconsellar-lo i sobretot a viure'l, on l'espai se'l facin seu, el cuidin i respectin.

Què ens implica? S'entén com un treball integrat en diferents àmbits del currículum i en les activitats que es proposen a l'aula. Tot seguit, una pluja d'idees, valorar si són viables, elaborar un full de ruta, un inventari de tot el que es necessitarà, pensar com podrem aconseguir els diners/recursos per portar-ho a terme, realitzar la comptabilitat, terminis de realització dels objectius, exposició als pares i agents implicats i posterior valoració i avaluació.

En aquest projecte es tracta de combinar processos d'aprenentatge i, també, de servei a la comunitat. Un projecte en el qual els alumnes es formen treballant sobre necessitats reals de l'entorn proper, com és la seva biblioteca.

Alumnes i pares de l'escola de Juncosa en una sortida recent.

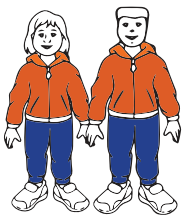
Emprendre a l'escola: un projecte comú d'entorn, família i alumnes

Les iniciatives que tenen més impacte en l'aprenentatge dels alumnes són les que els acosten a situacions i desafiaments de la vida real.

Alhora que estimulen la seva iniciativa i creativitat, els ajuden a comprendre amb més profunditat el món on es mouen i els impliquen en la seva transformació.

"Pots dissenyar i crear, construir el lloc més meravellós del món, però calen persones per fer el somni realitat", Walt Disney.

Escola Manuel Ortiz i Castelló de Juneda

L'escriptura i la lectura, dos puntals per a l'escola de Juneda

Presentem l'"Infoescola', un full informatiu amb periodicitat bimestral que té per objectiu explicar om es treballa i què es fa al centre. El full es fa arribar a les famílies tant en format paper com en digital, que es troba a la web de l'escola.

Aprenentatge dinàmic i en equip

A nivell pedagògic, participar en aquestes iniciatives és una bona eina de comunicació i d'aprenentatge, motivadora i engrescadora, que fomenta la participació en la vida del centre i hi implica tot l'alumnat. Crea una dinàmica de treball compartit i estableix un lligam comunicatiu amb l'entorn social.

A nivell d'aprenentatge, podem parlar d'aprenentatge significatiu, ja que s'integra en els coneixements previs que tenen els alumnes i permet una adaptació curricular a les característiques de cada classe i alumne, així com unes estratègies metodològiques i organitzatives pròpies com el treball en equip i la implicació directa i participativa de l'alumnat en un projecte d'escola.

Aprofitem la primera edició del *SomCanalla*, en primer lloc, per aplaudir la iniciativa i donar una nova oportunitat als nostres alumnes per poder expressar-se i presentar treballs, activitats i opinions dels temes que es tracten i treballen a l'escola. I en segon lloc, per presentar el nostre mitjà de comunicació i dinamització de l'Escola Manuel Ortiz: l'*Infoescola*.

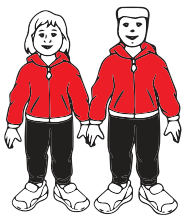
L'*Infoescola* és un full informatiu amb una periodicitat bimestral que té com a objectiu explicar què es fa al centre, com es treballa, quins projectes es duen a terme durant el curs... Això ens permet intercanviar coneixements entre alumnes i donar-ho a conèixer a les famílies partint de la realitat que ens envolta i també l'actualitat al món.

Els alumnes, autèntics protagonistes dels textos, del treball experimental, la creació, el càlcul, les imatges, els jocs, l'art... ja sigui per comentar una notícia, una imatge, informar de les novetats de l'escola o del poble, projectes i opinions dels alumnes... de tal manera que siguin els actors, creadors i redactors de la informació. Ells són la part activa i imprescindible en la redacció dels butlletins. Aquest full informatiu es fa arribar a les famílies en format paper i digital, es pot trobar a la web de l'escola.

Aquest informatiu *Infoescola* és fruit de l'esforç, el treball col·lectiu i cooperatiu dels alumnes i la intervenció directa de coordinació per part dels mestres. Tant el nom com el logotip i el disseny escollits sorgeixen després d'una consulta amb la participació de tot l'alumnat.

Després de tot això, tenim la convicció que el *SomCanalla* rutllarà i serà un punt de trobada entre escoles més enllà de la comarca, compartint experiències, reflexions i activitats en contextos ben diversos dins el món educatiu, això sí, amb ulls de nen.

Escola Arc d'Adà de Llardecans

25a trobada de fi de curs a Llardecans

L'alumnat i professorat de l'escola Arc d'Adà de Llardecans va organitzar la 25a trobada fi de curs amb molt d'esforç i il·lusió.

Un dels moments de la trobada a Llardecans.

A primera hora del matí del divendres 7 de juny, els nens i nenes de Primària de l'escola de Llardecans van donar la benvinguda a l'alumnat i professorat de les altres escoles de la ZER amb una batucada a la plaça del poble.

Seguint la batucada, es va conduir als assistents a la sala del ball on es van entregar les orles a l'alumnat de 6è, que va fer un discurs molt emotiu. Un dels objectius de la festa és que l'alumnat de 6è la gaudeixi al màxim ja que és el seu últim any a l'escola.

Seguidament i durant tot el dia es van portar a terme activitats com jocs d'aigua, tallers de xapes, inflables, contacontes... Volem destacar l'animador lector Ramon Caballol i l'il·lustrador Valentí Gubianes, que amb el seu art ens van impressionar! Destacar també la gimcana que vam fer l'alumnat de Primària amb l'objectiu de reconstruir l'arc d'Adà, destruït l'original uns mesos abans.

El dinar el vam fer a l'escola. Va ser un moment de relax on vam poder intercanviar converses amb l'alumnat de les altres escoles. Per acabar, ens vam reunir tots al pati i per escoles ens vam fer una foto amb les peces de l'arc d'Adà de fons.

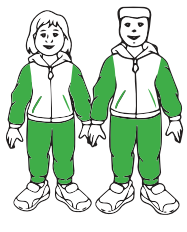
L'arc d'Adà va estar molt present durant tot el dia a la 25a trobada a Llardecans

Establir relacions d'amistat

El més important de les trobades és que ens retrobem tots els i les alumnes de les quatre escoles juntament amb els professors/es. En aquestes trobades establim relacions, fem amics i amigues i ens coneixem millor els uns i amb els altres. A més a més, amb les activitats, la resta de centres poden conèixer millor la història de l'escola que organitza la festa.

Escola Otogesa de Maials

Arbre viu!

Els alumnes de l'escola Otogesa de Maials fan d'artistes amb motiu del Cendrart

Alumnes de Cicle Superior

El dimecres 2 d'octubre, els alumnes de l'escola de Maials van dissenyar un arbre per participar en la mostra Cendrart, convidats per l'artista Palmira Rius.

Els de sisè van començar amb llapis a fer les arrels, el tronc i les branques. Seguidament, van repassar-ho amb pintura. A continuació, els de cinquè van pintar el tronc i les branques. L'alumnat de cicle mitjà va fer les fulles amb diferents tonalitats de verd.

L'endemà, els de cicle inicial van pintar més fulles i el terra marró.

Els d'educació infantil van estampar fulles amb les seves mans i, per acabar, els petits de la llar d'infants van afegir l'herba amb pintura de dits. El divendres el grup de cicle superior va batejar l'obra amb el nom: *Arbre viu!*

Els alumnes, creant l'obra 'Arbre viu!'

La nostra obra va penjar entre dos arbres cremats. FOTO: Cendrart

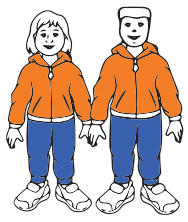
Una trentena d'artistes al festival artístic Cendrart.

Els dies 5 i 6 d'octubre l'organització cultural La Capitonya de Maials va reunir uns 30 artistes en el Cendrart, els quals van exposar i crear diferents obres d'art a l'escenari del foc, que va arribar, aquest estiu, a Maials, Llardecans i Bovera. La idea era "combatre amb art l'incendi i veure el futur amb esperança".

Per tal de recaptar diners a benefici de la zona cremada, es demanava la voluntat a la gent que anava a veure-ho i també es venien begudes.

El bosc es va cremar perquè estava ple d'arbustos, de matolls, d'arbres morts i d'herba seca, també perquè feia molta calor i vent. Si als pagesos no se'ls ajuda perquè cultivin els seus camps, els abandonen, i es poden cremar més fàcilment.

L'escola Abat Ruera, rural i adaptada als nous temps

Les aules multinivell, motor de possibilitats. És una sort aprendre junts!

Il·lustració: kreatikar

L'escoleta, aprenem tots junts

L'escoleta de Puiggròs està integrada a l'escola Abat Ruera, disposant d'una classe menuda però molt acollidora al mateix edifici. Tenim la sort de compartir moltes experiències amb els alumnes de l'escola. Sortim al pati tots junts, aprenem dels més grans i al mateix temps ells aprenen a respectar-nos i a ajudar-nos. Compartim espais i joguines i així, quan fem el salt a P3, ja estem totalment adaptats!

L'escola Abat Ruera forma part, juntament amb l'escola Porcel de Cervera, d'una de les zones escolars rurals (ZER) més petites de Catalunya. Funcionar com a ZER suposa compartir un projecte educatiu que es desenvolupa coordinadament als dos centres d'acord amb uns criteris organitzatius i pedagògics ben consensuats i definits. Hem preguntat als alumnes d'Educació Primària:

Com és la nostra escola?
És petita i acollidora, amb unes vistes impressionants dels camps de l'entorn. Disposa de tres aules: una per als alumnes d'Educació Infantil, una altra per als de Cicle Inicial i finalment, una per als de Cicle Mitjà i Superior. També tenim un hort! No tenim pati però ens esbargim a la plaça i a la zona esportiva del poble.

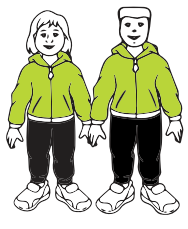
Què la fa diferent?
Nens i nenes de diferents cursos compartim aula, cooperem i aprenem junts! Cada un de nosaltres tenim tauleta i ordinador. El menjador escolar és a la sala municipal perquè a l'escola no hi cap.

Les característiques de l'escola aporten valors pedagògics importants entorn de la convivència, el respecte i la cooperació

Els alumnes de l'escoleta i l'escola de Puiggròs.

Escola del Soleràs

Camina amb nosaltres!

Utilitzeu més les cames i podreu xerrar amb nous amics i amigues

Participem en la Setmana Europea de la Mobilitat Sostenible i Segura.

Com hem anat fent els darrers anys, l'Escola del Soleràs va participar enguany en les activitats de la Setmana Europea de la Mobilitat, que promou hàbits de mobilitat més sostenibles, segurs i saludables i que va tenir lloc del 16 al 22 de setembre.

És curiós com en pobles tan petits com el nostre i on les distàncies són mínimes, agafem el cotxe, la moto o el quad per desplaçar-nos. Des de la nostra escola treballem perquè l'alumnat prengui consciència que hem de caminar sempre que sigui possible. D'aquesta manera, a banda de fer salut també cuidarem el nostre medi ambient.

Aquest any, des de l'escola, es va proposar a l'alumnat realitzar una sèrie de rètols on hi constarien diferents consells per a conductors i vianants, que es penjarien en diferents llocs de la població.

Aquesta activitat va constar de dues parts. Primerament, l'alumnat va participar en una pluja d'idees on apuntaven diferents consells que els semblaven importants. Després, es van escollir els que els van semblar més interessants i es van realitzar diferents cartells amb el text i imatges al·lusives. La segona part va ser una passejada pel poble, penjant els cartells en llocs visibles i adients perquè tothom els pogués veure.

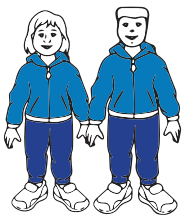
Un moment de la passejada i penjada de cartells pel poble.

Els petits detalls són poderosos

Accions com la que vam realitzar durant l'edició d'enguany de la Setmana Europea de la Mobilitat, ens ajuden a donar-nos compte de la importància que poden arribar a tenir molts petits detalls en la convivència ciutadana i en la cura del nostre planeta.

Escola La Bassa de Torregrossa

L'escola se suma als actes de la setmana de la vellesa

Torregrossa celebra les Jornades de la Vellesa amb una trobada amb l'alumnat de l'escola La Bassa.

Imatge de la trobada entre petits i grans.

Del 23 al 28 de setembre, a Torregrossa es van celebrar les Jornades de la Vellesa. Una de les activitats que es van fer, com en anys anteriors, va ser la visita d'avis i àvies a l'escola La Bassa.

Durant el matí, van venir a l'escola els padrins i les padrines per parlar sobre experiències de la seva vida quan tenien la nostra edat. També vam aprofitar que se celebrava la setmana de les mobilitzacions pel clima, per parlar sobre què pensaven d'aquest tema. Les nenes i els nens de 6è vam rebre la visita de Josep Granell, un avi torregrossí de 88 anys.

Aprendre no depèn de l'edat, sinó de l'actitud que adoptes davant la vida

Vam parlar de molts temes: com s'entretenia la canalla quan ell era petit, els llocs on més anaven a jugar, quins cotxes es va comprar, la història de l'església de Sant Roc, etc. Va comparar la vida d'abans amb l'actual: com es feien ells mateixos el material per als jocs, ens va fer una demostració d'escriptura gòtica, va explicar moltes anècdotes... Vam experimentar sensacions diferents: confusió, emoció, sorpresa... El Sr. Josep es va emocionar i ens va dir que li encantava estar amb joves i veure com aprenem.

Els dies previs, l'alumnat de 5è vam buscar contes per explicar als avis. Ens van explicar que quan eren petits a casa tenien pocs llibres. A l'escola n'hi havia i les mestres els hi explicaven de tant en tant. Algun cop compraven còmics i passaven dies llegint-los tres i quatre vegades. A la tarda, els alumnes de 5è vam anar a la llar de jubilats i els vam explicar contes que havíem escollit. Els van agradar molt perquè eren llegendes antigues i contes de valors que mai havien sentit. Al final, ens van obsequiar amb pots de melmelada que havien fet ells mateixos.

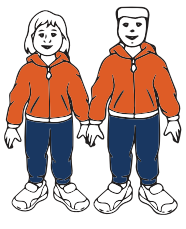
En general, va ser una experiència molt enriquidora i recomanable perquè el fet d'aprendre no depèn de l'edat, sinó de l'actitud davant la vida.

Il·lustració: Clker-Free-Vector

L'emergència climàtica, un tema intergeneracional

El dia que els avis i àvies van venir a l'escola va coincidir amb la setmana de mobilitzacions per l'emergència climàtica. Per tant, vam aprofitar per intercanviar opinions sobre quines mesures podem prendre per contaminar menys i reciclar a les nostres llars.

Escola Sant Bonifaci de Vinaixa

L'escola Sant Bonifaci de Vinaixa, pel canvi climàtic

El passat 27 de setembre, ens vam adherir al dia de la vaga mundial pel canvi climàtic.

Implica't i ajuda'ns tu també a salvar el nostre planeta, està en perill!

Durant molts dies hem estat sentint pels mitjans de comunicació moltes notícies i opinions d'actuacions que es volen dur a terme per frenar els factors que influeixen en el deteriorament del nostre entorn.

Com a habitants d'aquest planeta, ens sentíem amb l'obligació d'implicar-nos en aquest moviment de conscienciació. Per aquest motiu, a l'escola, vam parlar del tema, de tot el que havíem sentit i vam reaccionar. Després de donar les nostres opinions, van aflorar moltes propostes. Algunes les podríem dur a terme fàcilment, d'altres van ser descartades perquè no estaven al nostre abast. Les idees que sí que podíem dur a terme van ser les que ens van encoratjar a afegir-nos al dia de la vaga mundial del canvi climàtic i fer-les realitat. A l'implicar-nos tots, vam multiplicar forces. Les actuacions les vam dur a terme durant el matí: els petits i de cicle inicial van ocupar-se del pati, mentre que els de cicle mitjà i superior vam sortir de l'escola, fins al bosc més proper. Tots anàvem preparats amb els equips de neteja i molta energia per dur a terme el nostre objectiu.

Finalment, vam recollir un munt de brossa i objectes poc saludables per al medi ambient i per a nosaltres que, acte seguit, vam reciclar, amb la sensació d'haver fet un senzill gest d'amor i solidaritat cap al nostre entorn.

Els alumnes després de la recollida de brossa.

Recollida de brossa

A l'escola vam parlar sobre què era el canvi climàtic i a partir d'aquí ens vam comprometre amb el nostre planeta. Van sorgir algunes que podríem fer, de les quals una era fer una recollida de brossa. L'alumnat d'educació infantil i cicle inicial es va quedar recollint al recinte escolar, mentre que els de cicle mitjà i superior vam anar pel bosc de Vinaixa. Entre tots vam recollir 16 kg i 200 g de brossa: botelles, llaunes, plàstics... que després vam reciclar al contenidor que tocava. Com diu Greta Thunberg, "persones petites poden fer coses molt grans".

Institut d'Estudis Ilerdencs
plaça Catedral s/n - 973271500
fpiei@diputaciolleida.cat
www.fpiei.cat

INSTITUT D'ESTUDIS ILERDENCS
Fundació Pública de la Diputació de Lleida

Diputació de Lleida

IEI
La cultura té màgia

Ens vols conèixer?
Visita'ns!!